

Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde
Aalborg Universitet. 4 semester Kandidat-
speciale

Kvalificering af socialrådgiveren i et New Public Governance paradigme

Et empirisk casestudie om relationel velfærd med fokus på hvordan man sikrer de rigtige kvalifikationer i praksis

Pia Preetzmann Kirketerp
Studienummer: 20211832
Vejleder: Christian Li Kristensen
Anslag: 167.579

Titelblad

Titel:	Kvalificering af socialrådgiveren i et New Public Governance paradigme
Afleveringsdato:	01. juni 2023
Semester:	4 semester kandidatspeciale
Universitet	Aalborg
Navn:	Pia Preetzmann Kirketerp
Studienummer:	20211832
Vejleder:	Christian Li Kristensen
Anslag:	167.579

Abstract

The welfare state faces a number of challenges which require rethinking of the public sector. Society is moving away from New Public Management as a method of control towards New Public Governance. This places new demands on public servants who must position themselves differently in relation to citizens. Social workers must therefore act empoweringly instead of being very authoritative in the traditional sense. Relational welfare should be seen as a concrete way in which the new currents take shape in social work, and this thesis is about how to ensure the right qualifications in practice.

This thesis is based on a specific problem which has to do with how social workers can be qualified to practice relational welfare and which challenges can be identified with key players who contribute to the practical turnover of relational welfare. The problem is explored and sought solved through a hermeneutic case study where Aarhus Municipality is the authority in focus. Through a series of interviews with lecturers, managers and social workers, I seek the most varied understanding of the problem. In addition, the empirical material is supplemented by an expert interview by social debater Helle Øbo to obtain a more perspectival view of the issue.

The thesis's analysis has an abductive design which means that the empirical findings are analyzed through an interaction with theoretical perspectives such as professional judgement, knowledge in social work and institutional theory.

The conclusion of the overall thesis indicates that there is a general lack of knowledge about relational welfare in the social worker education, and that newly qualified social workers may be left wondering what constitutes good social work. In order to qualify social workers to be able to practice relational welfare, each individual needs to work actively with their own learning as well as with building up a professional judgement that enables relational welfare. Here, the ability to be able to adapt to the specific situation with a specific citizen applies in particular.

This places new demands on social workers which aligns with the institutional innovation needed. Based on this understanding, social workers are the central players who can lead the social work profession into a new paradigm, but this requires for them to have the courage and will power to do so.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	5
2. Problemfelt.....	7
2.1 Styringsparadigmer.....	7
2.2 Nytænkning af den offentlige sektor.....	8
2.3 Krav om nye kvalifikationer.....	11
2.4 Praxis i det sociale arbejde.....	14
3. Problemformulering.....	17
4. Videnskabsteori.....	18
5. Teori.....	21
5.1 Transfer.....	21
5.2 Fagprofessionel dømmekraft.....	22
5.3 Habitus.....	22
5.4 Viden i socialt arbejde.....	23
5.5 Institutionel teori.....	24
6. Metode.....	25
6.1 Kvalitativ metode.....	25
6.2 Empirisk casestudie.....	25
6.2.1 Adgang til feltet.....	26
6.2.2 Informanterne.....	28
6.3 Interview.....	28
6.3.1 Fokusgruppe interview.....	29
6.3.2 Enkeltmands interview.....	30
6.4 Transskribering.....	31
6.5 Kvalitetskriterier.....	32
6.7 Ethiske overvejelser.....	33
7. Abduktiv analysestrategi.....	35
7.1 Kodning.....	35
8. Analyse.....	38
8.1 Perspektiver på uddannelse – rolle og forventninger.....	38
8.1.1 Transfer på socialrådgiveruddannelsen – ”vi synes jo, at de skal vide det hele”.....	39
8.1.2 Fagprofessionel dømmekraft – ”I har spurgt efter en facitliste, og den findes ikke”.....	45
8.1.3 Opsamling.....	48
8.2 Perspektiver på praksis – krav og forudsætninger.....	50

8.2.1 Habitus – <i>”mange studerende er ikke nødvendigvis super akademisk-tænkende”</i>	50
8.2.2 Fra myndig til bemyndigende – <i>”Der er da alle mulige ting vi skal undersøge her”</i>	55
8.2.3 Opsamling.....	59
8.3 Perspektiver på Samfundet – fag og forandringer	60
8.3.1 Fremtidens uddannelse <i>”Vi har også en formidlingspligt i det her virke”</i>	60
8.3.2 Fremtidens socialrådgiver – <i>”det er ikke alle, der skal arbejde med mennesker”</i>	66
8.3.3 Opsamling.....	69
9. Konklusion	70
10. Diskussion	73
11. Litteraturliste	75
10.3 Billagsoversigt:.....	78

1. Indledning

Nærværende speciale tager afsæt i tidstypiske tendenser og skærper blikket på socialrådgiveren og de forventninger, der knytter sig til professionen, som en del af samfundsmæssige forandringer. Helt specifikt er specialet et empirisk casestudie, der hviler på interviews og en abduktiv analysestrategi, som tager sit afsæt i Aarhus Kommune og deres erfaringer med relationel velfærd.

I de fleste medier hersker fortællinger om, at det danske velfærdssamfund er under pres, og at det kræver radikale ændringer, hvis vi skal opretholde de velfærdsgoder, som mange af os tager for givet. Jeg ønsker at opnå en dybere forståelse af, hvilken rolle socialrådgiveren kan have i den bevægelse. Min egne værdier i det sociale arbejde er formet ud fra egne erfaringer både professionelle og personlige. Værdier der ligger i tråd med Knud Aarups blik på relationens betydning, hvor han pointerer at menneske-til-menneske-relationen mellem borger og system kan bidrage til, at mennesker bliver i stand til at mestre eget liv (Aarup 2017: 14).

Et ekspertudvalg på socialområdet udgav i maj 2023 delrapport 1 med deres anbefalinger til løsning af de økonomiske udfordringer på socialområdet. Rapporten viser en utilsigtet øgning af udgifter på området. De øgede udgifter tvinger kommunerne til at prioritere i velfærdsløsninger på andre områder. Videre i rapporten fremgår det, at markedsvilkårene på socialområdet er svækkede, og at det udgør et problem for at skabe en mere bæredygtig økonomi (social, bolig og ældreministeriet 2023).

Min interesse i feltet er båret af en forståelse af, at det ikke er bedre markedsvilkår, der kan tage velfærdssamfundet i en mere bæredygtig retning. Jeg er optaget af, at det konkrete møde mellem borger og socialrådgiver i sig selv kan skabe meget mere virksomme forandringer, end det er muligt gennem øget brug af evidensbaserede indsatser og generel kassetænkning i et ønske om effektivisering. Men det stiller krav til socialrådgiveren, og jeg er optaget af, hvordan vi kan sikre, at de rigtige kvalifikationer er til stede i praksis i fremtiden.

Jeg er på baggrund heraf grundlæggende nysgerrig på det sociale arbejde, som det er formuleret af international Federation og Social Workers og International Association og Schools og Social Work:

”Socialt arbejde er en praksisbaseret profession og en akademisk disciplin, der fremmer social forandring og udvikling, social samhørighed og empowerment og frigørelse af mennesker. Principper om social retfærdighed, menneskerettigheder, kollektivt ansvar og respekt for forskelligheder er centrale for socialt arbejde. Understøttet af teorier om socialt arbejde,

samfundsvidenskab, humanistiske fag og oprindelige folks viden inddrager socialt arbejde mennesker og strukturer for at adressere livsudfordringer og for at opnå øget trivsel.” (IFSW, 2014)

Ovenstående definition omkranser det sociale arbejde som fag, men den sætter også en ramme for nærværende speciale. Nøgleord som *social samhørighed* og *empowerment* er samstemmende med tankerne i relationel velfærd, som belyses yderlig i følgende kapitel. Bestræbelserne på at fremme disse kvaliteter hviler på både en *praksisbaseret profession* og en *akademisk disciplin*. Denne todelte opdeling af det sociale arbejde vil være specialets analytiske fokus i en kontekst af relationel velfærd, med fokus på hvilke mekanismer der både fremmer og hæmmer, at det sociale arbejde lykkes. Mere konkret har specialet et overordnet fokus på socialrådgiveren som fagprofessionel, og ud fra en afgrænset problemstilling vil jeg sigte mod en større forståelse af, hvordan socialrådgiveren kvalificeres til at møde de udfordringer velfærdssamfundet står overfor - hvor der kan være brug for en ny fortælling, der knytter sig mere direkte til selve formålet med det sociale arbejde.

2. Problemfelt

Den følgende indskrivning i feltet vil sammenflette relevant forskning, debatindlæg og litteratur på området, med henblik på at konkretisere og skærpe fokus i specialet

De offentlige organisationer følger ofte nye strømninger i samfundet på baggrund af politiske og administrative krav om nytænkning, som bunder i nogle grundlæggende antagelser om hvordan samfundet skal styres. Ved at følge strømningerne opnår organisationerne legitimitet og fremstår troværdige i befolkningens øjne, hvilket betyder at organisationer i lange perioder følger stort set den samme politiske styring. På den måde opstår et underlæggende styringsparadigme (Torfing & Triantafillou 2017: 10). Et styringsparadigme består af tre elementer: En *grundfortælling*, *forvaltningspolitiske målsætninger og principper* samt *styringsværktøjer*. Forudsætningen for at der er tale om et paradigmeskift, er at der er sammenhæng mellem de tre elementer, samt at der er sket en ændring på alle tre niveauer. Et blik for styringsparadigmernes opståen giver blandt andet mulighed for at diskutere, i hvilken retning den offentlige sektor bevæger sig (Ibid: 11). I lyset af aktuelle tendenser, ønsker jeg at belyse denne bevægelse med henblik på at kunne supplere diskussionen med et perspektiv på udvikling af nye former for praksis i socialt arbejde.

2.1 Styringsparadigmer

Ud fra en overordnet betragtning, har styringen af den danske velfærdsstat været karakteriseret ved tre styringsparadigmer Old Public Administration, New Public Management og New Public Governance. Frem til 1980'erne var Old Public Administration dominerende. Den tyske sociolog Marx Weber var med til forme paradigmet blandt andet gennem en opdeling mellem politik og administration, samt en overordnet hierarkisk styring sammenholdt med styrket kontrol og nedskrevne regler. Der skete dermed en bureaukratisering under dette paradigme, som medførte en effektivisering af den offentlige sektor. En bevægelse der blev understøttet af veluddannede professionelle embedsmænd i livslange ansættelser, som bidrog positivt til produktiviteten (Torfing & Triantafillou 2017: 14-15).

I 1980'erne begyndte New Public Management at dominere som styringsform. Den tog form som både et opgør og en nytænkning af Old Public Administration på baggrund af stigende kritik af den offentlige sektor (Jensen & Krogstrup 2017: 40-41). Kritikken gik blandt andet på at de bureaukratiske offentlige organisationer mest af alt var optaget af at opretholde deres egen organisation, og at

de dermed mistede blikket for den samfundsopgave, der oprindeligt var dem givet (Torfing & Triantafillou 2017: 16). Forventningen til New Public Management var, at det blev muligt at effektivisere og øge produktiviteten i de offentlige organisationer gennem præstations- og resultatmålinger (Jensen & Krogstrup 2017: 40-41). Tiltagene blev begrundet i, at den offentlige sektor ikke var konkurrencedygtig, og løsningen blev dermed at styre den mere som en privat virksomhed (Torfing & Triantafillou 2017: 18). I det sociale arbejde kom det til udtryk ved, at der kun i begrænset omfang var plads til socialrådgiverens egne vurderinger og kreative løsninger, som var tilpasset borgerne. Bevægelsen kan ses som en konsekvens af en stigning i brugen af evidensbaseret viden, som resulterede i metodeforeskrivende koncepter, der ikke var afhængige af den kontekst interventionen foregik i, så længe de oprindelige procedurer, blev gentaget med præcision (Jensen & Krogstrup 2017: 39). Det viste sig ikke at være muligt at opnå den effektivisering man ønskede, og at det tværtimod resulterede i manglende motivation hos de offentligt ansatte samt i en demokratisk svækkelse generelt. Det kom konkret til udtryk ved at den stærke fokusering på økonomi, skete på bekostning af kvalitet, koordinering og inddragelse af borgerne (Ibid: 40-41).

Gennem nogle år har der været empiriske tegn på at New Public Governance som styringsparadigme er under fremvækst som alternativ til New Public Management. Det ses blandt andet ved, at den overskyggende tiltro til videnskaben bliver mindre, og at kravet om evidens dermed mister gennemslagskraft. Bevægelsen mod New Public Governance skal ses som en tendens, der kan være mere eller mindre fremtrædende, og som blander sig med eksisterende styringsopskrifter i en ny hybrid. Med sig fører paradigmet en ny demokratiforståelse, som inddrager borgerne og det civile samfund mere direkte i opgaveløsningen med en mere ligeværdig relation for øje (Jensen og Krogstrup 2017: 44-45).

2.2 Nytænkning af den offentlige sektor

På trods af kritikken af New Public Management viser Internationale undersøgelser, at den danske velfærdsstat ligger i toppen i verden, når det gælder effektivitet. Dagens Danmark ser alligevel ind i en række udfordringer, som kalder på nytænkning af den offentlige sektor i overensstemmelse med New Public Governance. Udfordringerne er store blandt andet indenfor klima, flygtninge og sundhed samt generelle samfundsmæssige problemer med at sikre vækst og økonomisk balance (Torfing & Triantafillou 2017 :8).

Torfining og Triantafillou (2017) hævder, at der er brug for helt nye virkemidler for at kunne imødekomme de udfordringer, vi som samfund står overfor. Det er ikke tilstrækkeligt at skruer på de knapper, vi allerede kender. Ifølge dem betyder det blandt andet, at der er brug for nye måder at organisere og lede det praksisnære arbejde på, hvilket medfører et grundlæggende politisk og administrativt behov for organisatorisk og institutionel nytænkning. I den konkrete praksis i kommunerne kan det blandt andet betyde, at man lægger organisationer sammen for at skabe større sammenhængskraft og styrke socialrådgivernes muligheder for at hjælpe borgerne mere direkte. Det kan også betyde, at man inddrager det civile samfund mere konkret i opgaveløsningen (Ibid: 10).

Knud Aarup giver i sin bog "Fra udenforskab til fællesskab" sin udlægning af udviklingen i velfærdsstaten, hvor hans forskning viser, at mange danskere har mistet troen på det danske velfærdssamfund, og at flere står i det, man i Sverige kalder *udenforskab* (Aarup 2017: 13). Udenforskab skal ikke forstås som noget den enkelte vælger, men som en konsekvens af dynamikker i samfundet. Udenforskab betyder, at mennesker ekskluderes fra samfundet, og begrebet er derfor beslægtet med marginalisering. Knud Aarup vurderer, at der lever mindst 200.00 mennesker i udenforskab i Danmark (Ibid: 14). Det er et problem, at mennesker ikke bliver hjulpet af velfærdssystemet, der tilmed også er dyrt. Knud Aarup hævder derfor, at der burde være potentiale for et andet udfald. Det begrundes han i den velstand, vi har i landet, og i den politiske velvilje overfor området, samt det at danskerne grundlæggende har stor tillid til hinanden og til det omkringliggende samfund (Ibid: 15).

Problemet for velfærdsstaten føres tilbage til den årelange silotænkning, som har gennemsyret de offentlige organisationer i tråd med New Public Management, hvor de enkelte siloer ikke kommer i kontakt med hinanden, udover når det gælder økonomiske prioriteringer. Det betyder at der kun i ringe grad er fokus på hvilken kvalitet, der leveres til borgeren, men derimod er fokus rettet mod hvilken udgift den enkelte indsats pålægger organisationen (Aarup 2017: 17).

De nye virkemidler kan ifølge Jensen og Krogstrup kaldes relationel velfærd. Det handler om, at mødet mellem borger og system tager udgangspunkt i relationen med fokus på tillid og omsorg. Relationel velfærd bliver således det princip, som New Public Governance udmøntes i på både makro og mikroniveau. Centralt står borgerens behov, som styrende for samarbejdet, fremfor bureaukratiske retningslinjer (Jensen & Krogstrup 2017: 47).

I bogen "Radikal Hjælp", skriver Hillery Cottam om den enkeltes møde med velfærdsstaten, som udspiller sig som en labyrint af bureaukratiske retningslinjer, hvilket betyder at borgerne ikke får den støtte, de har brug for (Cottam 2018: 24). Den radikale hjælp, som Hillery Cottam er ophavs-kvinden bag, udgør relationel velfærd. Det handler ikke om, at velfærdsstaten skal løse den enkeltes problemer. Det handler i stedet om, at socialrådgiverne bruger deres menneskelige kommunikation og står ved borgerens side og er en støtte i en forandringsproces. Løsningen er dermed tryghed for borgeren, og det menneskelige møde med systemet. De konkrete eksempler, som fremføres i bogen, er tillige økonomiske fordelagtige for staten, fordi de fører til en reel forandring for den enkelte i stedet for bare at være tomme løfter (Ibid: 29).

Begrebet relationel velfærd har tendens til at fremstå upræcist, og en fuldstændig begrebsafklaring er derfor svær at give og heller ikke et direkte sigte. I stedet skal det samlede speciale ses ind i den kompleksitet, der omkranser begrebet, og den samlede rapport kan forhåbentlig bidrage til at relationel velfærd som tilgang konkretiseres, når det gælder kvalificeringen til at kunne udøve det i praksis. Hillary Cottam tager udgangspunkt i fem principper, som kan sammenfattes til følgende fem punkter:

1. Tag hånd om de underliggende udfordringer i velfærdssamfundet og tag en åben diskussion af dem. (Cottam 2016: 15).
2. Erkend af at mennesker udvikler sig i relationer og i et samspil med civilsamfundet (Cottam 2016: 15).
3. Nedbryd den klassiske silo-tænkning og andre strukturer, der forhindrer kreativitet og nytænkning (Cottam 2016: 16).
4. Der er brug for at investere i nye løsninger på velfærdssamfundets udfordringer (Cottam 2016: 16).
5. Skab bedre rammer for dialog (Cottam 2016: 17).

I mine øjne hænger Knud Aarups pointer sammen med relationel velfærd, i kraft af hans påstand om at kvalitet skal i fokus, og at menneske-til-menneske indsatser skal centrere sig om at forebygge og skabe helhed for de enkelte familier med fokus på den menneskelige kontakt. Det gælder ikke kun på det specialiserede socialområde men generelt i den offentlige sektor, hvor der er kontakt mellem mennesker og professionelle (Aarup 2017: 18-19). Den professionelle relation er ikke

symmetrisk, det er en relation mellem et menneske i en udsat position, og et menneske der besidder en særlig viden og en særlig magt. Dette forhold har, ifølge Knud Aarup, været diskuteret i årevis i forhold til hvor tæt en relation, der må være (Ibid: 260). Med baggrund i samfundsudviklingen, ser jeg denne diskussion som særlig relevant, når løsninger på de skitserede udfordringer skal findes. New Public Governance står på et mere ligeværdigt møde mellem borger og system, som forudsætter, at de fagprofessionelle også er åbne for en mere ligeværdig relation til det menneske, de møder på den anden side af skrivebordet.

Knud Aarup hævder, at det netop er særligt vigtigt med en så nærværende og tillidsvækkende relation som muligt i kraft af at relationen mellem borger og system er asymmetrisk. Han koger sin kritik af velfærdsstaten ned til spørgsmålet om, hvorvidt grænsen mellem det professionelle, det personlige og det private har forskubbet sig i retningen af det upersonlige og distancerende. Han efterspørger afslutningsvis en sammenhængende teoridannelse, som fokuserer på en tættere og mere forpligtende relation fra den professionelle. (Aarup 2017: 263-265). Cottams udlægning af hvordan relationel velfærd ser ud i mødet mellem borger og system, kan i mine øje kan være en del af svaret på den teoridannelse, som Knud Aarup efterspørger.

2.3 Krav om nye kvalifikationer

I forlængelse af ovenstående vil jeg undersøge, hvordan den skitserede udvikling og de nye tendenser i praksis, udmønter sig i nye krav til de socialrådgivere, der skal føre det ud i virkeligheden. Jeg vil derfor kort skitsere fremtalt udvikling ud fra et medarbejderperspektiv.

Medarbejdere anses i New Public Governance paradigmet for at være drevet af drevet af public service-motivationen, hvor det at gøre en forskel for samfundet er drivkraften. Paradigmet giver mulighed for at møde den enkelte medarbejder med tillid, hvilket understøtter den enkeltes autonomi (Torfing & Triantafillou 2017: 112). Eftersom personalelederen løber en større risiko, ved at møde medarbejderne med tillid, stiller det krav om komplekse vurderinger af medarbejdernes kompetencer (Ibid: 114). Synet på den offentligt ansatte i et New Public Governance paradigme er grundlæggende positivt, når der tegnes et billede af den samskabende medarbejder, der både styrker den enkelte borger og hele lokalsamfundet. Men det stiller også helt nye krav til den enkelte om at være en medarbejder, der mestrer at fremme borgerens ressourcer gennem disse samskabende processer, som giver borgeren mulighed for at tage ansvar for sit eget liv (Ibid: 130).

I en artikel skriver Carsten Hornstrup og Jacob Storch om bevægelsen fra myndighed til bemyndigelse. De hævder, i tråd med Aarup, Torfing og Triantafillou, at de samfundsmæssige forandringer betyder at myndighedsrollen bør ændre sig væk fra kassetænkning henimod løsninger, der tilrettelægges ud fra den enkelte borgers behov og ønsker. Men der er ikke en klar plan for, hvordan myndighedsrollen vil se ud i fremtiden (Hornstrup & Storch 2018: 9). Aktuelt er forvaltningen af myndighedsrollen meget forskellig i landets kommuner (Ibid: 10). Der er dog enighed om, at opgaven for fremtidens myndighedsmedarbejder handler om at være i stand til både at være myndighed og myndig-gørende på samme tid (Ibid: 14) Det betyder i praksis, at socialrådgiverne skal afgive definitionsmagten og i stedet skabe åbenhed og gennemsigtighed. Helt konkret kan det eksempelvis betyde, at kvaliteten af en juridisk afgørelse ikke alene vurderes efter hvorvidt den er lovmedholdelig, men også efter hvorvidt den er meningsgivende for den borger, der skal leve med konsekvenserne af den. Det forudsætter en grundlæggende anden positionering, som kræver at medarbejderne har de rigtige kompetencer (Ibid: 16). Herunder en stærk professionel dømmekraft (Ibid: 14). Videre hævder Hornstrup og Storch at mange myndighedschefer arbejder efter tidligere styringsparadigmer, hvilket betyder at de mangler viden om de forandringer, der er brug for i den offentlige sektor. Hvis forandringerne skal have gennemslagskraft i praksis, er der dermed brug for en bred opbakning fra mange faggrupper (Ibid: 31). Mit fokus vil i dette speciale rette sig mod socialrådgivernes bidrag ind i dette felt med udgangspunkt i de kvalifikationer, de møder feltet med efter endt uddannelse.

Mandag Morgen har udgivet et længere debatindlæg omkring emnet med fokus på hvilke kvalifikationer, der efterspørges i praksis. Heraf fremgår det, at vi er i gang med en kursændring i den offentlige sektor, i en erkendelse af at vi ved at aktivere ressourcer hos borgerne kan opnå en bedre velfærd. Man forudser at medarbejderne i højere grad kan blive de forandringsagenter, der fører velfærdsstaten i en ny retning. (Mandag Morgen 2014 :5). Det stiller en række nye krav til de offentligt ansatte. Som medarbejder skal man være i stand til at skabe samarbejde og relation med borgere og pårørende, frivillige foreninger andre kollegaer udenfor egen organisation. Centralt bliver dermed den enkeltes evne til at danne relation til borgerne i forening med rollen som myndigheds-person, der arbejder ud fra klare lovgivningsmæssige rammer (Ibid: 9). Derudover stiller det krav til socialrådgivernes evne til at samarbejde med andre professioner på tværs af organisatoriske skel med egne faggrænser for øje (Ibid: 9-10).

Disse nye krav til socialrådgiverne, som har sit ophav i den generelle udvikling i samfundet, finder jeg interessante at sætte i sammenhæng med de kompetencer, som socialrådgivere får med fra grunduddannelsen. Den forforståelse jeg bringer ind i projektet, siger mig, at der er et spænd mellem de kompetencer der efterspørges, og de kompetencer der tilegnes på uddannelsen.

Tidligere næstformand i Dansk Socialrådgiver Forening Niels Christian Barkholt skrev tilbage i 2014 en artikel som blandt andet blev bragt på danskekommuner.dk. Pointen herfra kan være med til at nuancere mit billede af problemstillingen. Niels Christian Barholt hævder, at de nyuddannede socialrådgivere til fulde lever op til de forventninger arbejdsmarkedet har til deres kvalifikationer. Det begrundes i en opmærksomhed på, at socialrådgiveruddannelsen er en generalistuddannelse, og at det påhviler kommunerne at videregive de særlige praksiskompetencer, der er brug for. Niels Christian Barkholt medgiver afslutningsvis, at arbejdsmarkedet i stigende grad efterspørger et kompetenceløft, som skal imødekommes gennem efter- og videreuddannelsessystemet (Dansk Socialrådgiverforening 2023).

Af et udviklingsprojekt tilbage fra 2003 om nyuddannede socialrådgiveres møde med praksis, fremgår modsatrettede pointer omkring de nyuddannedes kvalifikationer. Det fremgår indledningsvis, at der overordnet er meget lidt viden om, hvordan nyuddannede reflekterer over gabet mellem faglige idealer og praktiske udfordringer (Hagen & Johansen 2003: 32.) Projektet konkluderer, at grunduddannelsen ikke i tilstrækkelig grad giver rum for at de studerende arbejder med egne værdier og holdninger, og de fremhæver, at der er brug for at de studerende er i stand til at håndtere den følelse af afmagt, der opstår som konsekvens af, at det ikke er muligt at udføre egentligt forandringsarbejde ud fra de begrænsninger organisationerne sætter (Ibid: 203).

Der tegnes således et uklart billede af forholdet mellem kompetencer, der efterspørges, og kvalifikationer hos de nyuddannede. Allerede tilbage i 2003, blev der rejst spørgsmål ved, hvorvidt de studerende arbejder tilstrækkeligt med egne værdier og holdninger under uddannelsen, og hvorvidt de er i stand til at kunne navigere i den virkelighed, de møder efter endt uddannelse. Eksisterende forskning og litteratur på området tegner et billede af et felt, der ikke er afdækket til fulde, og hvor den forskning, der foreligger, er af ældre dato. Når det gælder forholdet mellem New Public Governance paradigmet og kvalifikationer, der efterspørges i praksis, har det ikke har været muligt at fremsøge empirisk funderet materiale. Det kan skyldes, at udviklingstendenserne fortsat er

forholdsvis nye, når det gælder praksiserfaringer. Jeg vil derfor gerne undersøge, hvordan et muligt spænd mellem de kompetencer der efterspørges, og de kompetencer der tilegnes på socialrådgiveruddannelsen, konkret udmønter sig i udfordringer for en organisation som Aarhus Kommune. Aarhus kommune en af de få kommuner, som har flere års erfaring i at arbejde med relationel velfærd på myndighedsområdet.

2.4 Praksis i det sociale arbejde

I det følgende vil jeg derfor først redegøre kort for det sociale arbejde på baggrund af den skitserede udvikling for derefter at konkretisere det yderlig og inddrage Familiecenteret i Aarhus Kommune, som den praksis specialet tager afsæt i. Praksis i Aarhus Kommune vil dermed udgøre mit empiriske omdrejningspunkt i specialet, som gør det muligt at undersøge min problemstilling nærmere.

I samarbejde med VIVE, skriver professor Ulf Hjalmer et debatindlæg i maj 2022, som handler om det sociale arbejde mere generelt. Hans pointe er, at en række frikommuneforsøg tegner et billede af, at en ny form for styring vokser frem. Drivkraften i frikommuneforsøgene har været et ønske om at gentænke den offentlige sektor. Bag ønsket om at skabe bedre velfærdsløsninger, blandt andet gennem øget autonomi for medarbejderne, ligger en forudsætning om en tillidsfuld læringskultur, som skal skabe grobund for innovative løsninger. Tanken er, at det er medarbejdernes lyst og motivation til at ændre deres praksis, der skal være det der driver udviklingen mod nye former for styring (VIVE 2023).

I praksis i Aarhus Kommune får samfundsudviklingen et sprog i "Aarhus kompasset", som er et opgør med den traditionelle New Public Management-styring, som har været dominerende i mange år. Siden 2019 har Aarhus Kommune arbejdet med denne nye forståelsesramme, som populært formuleres og visualiseres som et kompas, hvor der skrues ned for systemet og op for borgeren (Aarhus Kompasset 2020: 6). I Aarhus Kommune italesætter man det som en kulturændring, der stiller krav til at man som fagprofessionel bruger sin faglighed på nye måder (Ibid: 17).

Samfundsudviklingen får et mere praksisnært udtryk på Familiecenteret i Aarhus Kommune, hvor man siden 2019 har arbejdet med relationel velfærd. Familiecenteret er et myndighedscenter, der varetager den sociale lovgivning indenfor både social og specialområdet (Aarhus Kommune 2023). Arbejdet med relationel velfærd startede som et projekt på Familiecentret, hvor en faglig opkvalificering af myndighedsfunktionen har vist positive resultater for kommunens økonomi i kraft af færre

henvisninger til indsatser jævnfør Serviceloven (Metodecenteret 2022: 4). Metodecenteret har udarbejdet en evaluering af, hvorvidt familierne har følt sig bedre hjulpet gennem en kvalitativ case-studieundersøgelse. Resultaterne heraf viser, at familierne står stærkere tilbage efter mødet med Familiecenteret, og de føler sig bedre i stand til selv at løse de udfordringer, de møder. Familierne fremhæver relationen til deres socialrådgiver som den afgørende faktor (Ibid: 5).

I kølvandet på rapporten fra Metodecenteret vedtages Aarhus Kommunes budgetforlig for 2023 - 2026, hvoraf det fremgår, at relationel velfærd som samarbejdsmodel skal gå fra at gælde i udvalgte skoledistrikter til at gælde i hele Aarhus Kommune ud fra et ønske om at arbejde mere helhedsorienteret med løsninger tættere på barnet og familien (Bredere børnefællesskaber 2022: 2).

Opsummerende kan det empiriske omdrejningspunkt fremhæves som et udsnit af praksis på myndighedsområdet, der arbejder med relationel velfærd, som deres grundlæggende tilgang, og som derfor er afhængige af at have socialrådgivere ansat, som er i stand til at arbejde på denne måde. Jeg finder det derfor interessant at undersøge denne praksis nærmere med henblik på at bidrage med viden om, hvordan de nye krav til socialrådgiverne kan forstås og omsættes. For at opnå denne viden vil jeg interviewe ledere fra Familiecenteret, som rekrutterer socialrådgivere til stillinger på Familiecenteret. De kan bidrage med viden om, hvilke særlige forhold de mener bidrager til at kvalificere socialrådgiveren til at kunne arbejde med relationel velfærd. Desuden vil jeg interviewe socialrådgivere, der er uddannet indenfor de sidste 3 år, idet de kan bidrage med deres viden fra socialrådgiverstudiet såvel som fra praksis. Deres viden skal være med til at belyse, hvordan de studerende klædes på til at træde ind i en praksis, der arbejder med relationel velfærd. Supplerende hertil vil jeg også interviewe to lektorer, der skal bidrage med deres viden om socialrådgiveruddannelsen.

Min indskrivning i feltet har vist, at der brug for en grundlæggende anden positionering af socialrådgiveren i relation til deres myndighedsrolle, og at det samtidig er dem som faggruppe, der bliver de forandringsagenter, der skal skabe den nytænkning, der er brug for. Det interessante bliver hvordan socialrådgiverne kan være aktive medspillere i den bevægelse, og hvordan de vil bruge deres faglighed i et ligeværdigt møde med borgeren. Med New Public Governance kommer, som tidligere nævnt, en horisontal netværksorientering, hvor tidligere bureaukratiske strukturer og formelle titler har mindre gennemslagskraft. Det kan måske betyde, at socialrådgiverne risikerer gradvist at blive

mindre relevante, hvis ikke de bidrager i den nytænkning og omstilling i den offentlige sektor, som der er brug for.

I dette brede sigte, er det også interessant for specialet at interviewe administrerende direktør for Askov Fonden Helle Øbo. Askov Fonden er en nonprofitorganisation, der arbejder med at udvikle løsninger for borgere i en udsat position med udgangspunkt i relationel velfærd (Askov Fonden 2023). Helle Øbo har understøttet Familiecenterets arbejde med relationel velfærd, gennem den særlige viden Askov Fonden står på, samt i kraft af deres position i samfundet som en NGO. Askov Fonden, med Helle Øbo i spidsen, har udfordret praksis på myndighedsområdet gennem et opgør med bureaukratiske strukturer (Ibid). Min kontakt til praksis har desuden givet mig viden om, at Helle Øbo også yder supervision til både socialrådgivere og ledere på Familiecenteret. Hun kan dermed bidrage med viden om hvilke kvalifikationer, hun vurderer, er afgørende hos socialrådgiverne for at gøre dem i stand til at kunne arbejde med relationel velfærd med udgangspunkt i projektets empiri.

Det leder mig frem til følgende problemformulering, som vil være mit afgrænsede fokus gennem specialet.

3. Problemformulering

Hvordan kan socialrådgivere kvalificeres til at kunne praktisere relationel velfærd, og hvilke udfordringer kan i den forbindelse identificeres af centrale aktører, der bidrager til den praktiske omsætning af relationel velfærd?

1. Hvordan kan socialrådgiverstuderende klædes på til at kunne træde ind på arbejdsmarkedet og praktisere relationel velfærd?
2. Hvilke krav stiller en offentlig arbejdsplads som Aarhus Kommune til de socialrådgivere de ansætter, som skal praktisere relationel velfærd? Samt hvad oplever socialrådgiverne som centralt i mødet med denne praksis?

4. Videnskabsteori

Specialet tager afsæt i en filosofisk hermeneutisk tilgang. Hans-Georg Gadamer er en af ophavs-mændene bag den del af hermeneutikken, med sin vægtning af forforståelsernes betydning (Gilje 2017: 134). Den ontologiske forståelse tager afsæt i, at mennesker skal ses som historiske individer, der ikke møder verden neutralt. De erfaringer, man har med fra sin opvækst, den kultur man er den del af, samt de sociale forhold, som har formet en som menneske, er alle med til at skabe de forforståelser, man møder verden med (Ibid: 135).

I den hermeneutiske videnskabsteori er den enkeltes fortolkning central i mødet mellem sociale aktører (Christensen et al. 2021 :115), hvilket gør retningen relevant som ramme til at undersøge forskellige perspektiver på kvalificeringen af socialrådgiveren, hvor identificeringen af udfordringer forudsætter, at der sker en fortolkning. Det at identificere, om noget er en udfordring, betyder at der sker en fortolkning af, hvorvidt en faktor udfordrer, understøtter eller måske er uden betydning for en given sag. Denne fortolkning sker på baggrund af de forforståelser, man møder verden med (Ibid :119). Indenfor hermeneutikken er det vigtigt, at en given fortolkning også tager hensyn til den sproglige kontekst, hvori en tekst er skrevet. De sproglige formuleringer i en tekst, ses som handlinger i sig selv (Gilje 2017: 130). For dette speciale betyder det, at behandlingen af det empiriske materiale ikke er uvæsentlig, og at de forskellige kontekster, hvori både det empiriske materiale er opstået og efterfølgende bearbejdet, er vigtige. Det er faktorer jeg dermed vil søge at nuancere gennem hele specialet, og hvor de metodiske valg understøtter denne del af hermeneutikken, hvilket er nærmere redegjort for under kapitel 6. Det handler blandt andet om, at få informanternes udtalelser nedskrevet så virkelighedsnært som muligt under transskriberingen (Brinkmann & Kvale 2015: 246).

I den filosofiske hermeneutik er en central epistemologiske pointe, at vi kun kan komme til at kende dele af helheden, men ikke selve helheden i sin rene form. Der er altid en ny horisont i det fjerne, som man ikke umiddelbart kan forstå. Det at forsøge at opnå forståelse, og udforske verden indenfor den hermeneutiske videnskab, er derfor en proces i bevægelse (Gilje 2017: 136). Helt konkret har det betydning for den viden, jeg producerer i specialet, som derfor ikke vil kunne ses som endegyldig eller som fuldendt.

Den hermeneutiske cirkel kan hjælpe med at tydeliggøre, hvordan forståelsen af et givent fænomen udvides og nuanceres i en cirkulær bevægelse (Gilje 2017: 134). Det handler om, at egne forforståelser påvirker den måde, hvorpå vi opfatter en given problemstilling, og nye erkendelser virker igen tilbage og nuancerer de forforståelser, som man mødte/møder problemstillingen med. Denne vekselvirkning er kontinuerlig og ufravigelig i den hermeneutiske forskning (Christensen et al. 2021: 120). Helt konkret handler det om at nuancere de overvejelser, som giver anledning at undersøge forskellige perspektiver i specialet (Ibid: 121). I henhold til specialets problemformulering tager jeg afsæt i centrale aktører på feltet, som udgør nyuddannede socialrådgivere, ledere på myndhedsområdet, lektorer på socialrådgiveruddannelsen samt en central samfundsdebattør, som alle repræsenterer forskellige perspektiver. Derudover udgør teoretiske bidrag og eksisterende forskning på feltet også forskellige perspektiver. I praksis vil jeg derfor tydeliggøre de reflektive processer, som leder frem til de konkrete valg og fravalg jeg tager i den analytiske del af specialet for slutteligt at kunne drage nogle konklusioner, hvor det er tydeligt, hvordan jeg når frem til dem. Denne gennemsigthed giver også grobund for en diskussion af fortolkningsgrundlaget, hvilket er centralt indenfor hermeneutikken (Ibid :121). En diskussion jeg finder relevant at have internt i specialet såvel som eksternt med omverden i en efterfølgende samfundsmæssig diskussion af, hvorvidt socialrådgiveren er kvalificeret til at arbejde med relationel velfærd. Diskussionselementet er dermed centralt for kvalificeringen af selve specialerapporten samt for specialet generelle berettigelse, hvor jeg ønsker at resultaterne kan være et input i en større diskussion.

De forforståelser, jeg bringer ind i specialet, er undgåeligt en rettesnor for de valg og fravalg jeg tager. Derfor er det vigtigt at være bevidst om forforståelserne og reflektere over dem. I den proces er det muligt at ændre det man, indenfor hermeneutikken, kalder forståelseshorisonen. Jeg selv, specialets informanter, teori og eksisterende forskning repræsenterer hver deres forståelseshorisoner, som er i dialog med hinanden. I en proces, hvor horisonterne bidrager med ny indsigt i specialet, vil jeg bestræbe mig på, at der sker der en horisontsammensmeltning, hvor nye erkendelser opstår. Denne forening af forskellige horisonter, vil underbygge et nuanceret fortolkningsgrundlag i specialet og dermed bidrage til at svare på den overordnede problemstilling (Christensen et al. 2021 :121-122).

I processen vil mine forforståelser formentlig ændre sig, i kraft af at nye perspektiver giver anledning til at stille nye spørgsmål, som igen giver nye erkendelser. Det betyder, at forforståelserne, er et

aktivt redskab i fremstillingen af specialet med henblik på at opnå en så kvalificeret besvarelse som mulig (Gilje 2017: 159). Forforståelserne ses i denne sammenhænge på lige fod med andre forståelseshorisonter, som også bidrager til nye erkendelser. Mine forforståelser er formet ud fra praktisk erfaring fra feltet. Det kommer til udtryk ved, at jeg har erfaring fra den praksis som både, socialrådgiverne, lederne og til dels Helle Øbo udtaler sig om, samt at jeg er uddannet socialrådgiver, hvilket er den uddannelse, som lektorerne udtaler sig om i kraft af emnet for specialet. Det betyder, at spørgsmålene til informanterne, og min tilgang til specialet i sin helhed, er formet ud fra den viden min erfaring har givet mig gennem mange år i feltet, hvor jeg har været interesseret i det sociale arbejde ud fra et praktikerperspektiv. Det stiller krav til, at jeg giver informanternes forståelseshorisonter reel indflydelse i specialet. Det er jeg løbende opmærksom på, blandt andet gennem de metodiske valg, som specialet er bygget op omkring. Disse valg vil jeg belyse nærmere i kapitel 6. Det handler eksempelvis om at vælge interviewformer, som understøtter informanternes deltagelse, hvor den semistrukturerende interviewform og fokusgruppeinterview understøtter den frie dialog (Brinkmann & Tanggaard 2020: 42+168). Derudover handler det om, at der er mulighed, at informanternes forståelseshorisonter kan komme frem i det efterfølgende empiriske materiale og lede videre til nye erkendelser. Det kræver en detaljeret transskribering (Brinkmann & Kvale 2015: 246) med efterfølgende åben kodning (Brinkmann & Tanggaard 2020: 315). Sammenlagt er det min intention, at disse elementer sikrer en reel inddragelse af informanternes forståelseshorisonter, sammenholdt med at mine forforståelser bidrager konstruktivt til, at centrale teoretiske perspektiver inddrages i et speciale, der dermed bliver både empirisk og teoretisk relevant.

5. Teori

Følgende teoriafsnit er udarbejdet gennem en selektiv udvælgelse af teoretiske perspektiver, der i et samspil med empiriske fund, kan understøtte en besvarelse af specialets problemstilling med baggrund i specialets abduktive ramme (Olesen & Monrad 2018: 19-20). Jeg ønsker at undersøge, hvordan socialrådgivere kvalificeres til at kunne praktisere relationel velfærd, og hvilke udfordringer der knytter sig hertil. Det giver anledning til at inddrage begrebet transfer, der netop kan hjælpe til en forståelse af sammenhængen mellem uddannelse og praksis. Begrebet suppleres af teorier om dømmekraft, som også kredser om det at kunne bruge viden og færdigheder i forskellige sammenhænge. Dernæst inddrages begrebet Habitus, som begrebsliggør betydningen af personligheden, hvilket er centralt i sammenhæng med relationel velfærd. Med henblik på at trække specialets analyse i en mere generel og perspektiverende retning inddrages teori om viden i socialt arbejde og institutionel teori. De forskellige teoretiske perspektiver inddrages i specialets analyse sammen med empiriske fund, og supplerende teori, der kan nuancere de konkrete pointer og understøtte en kritisk refleksion. Følgende afsnit introducerer kort til de forskellige teoretiske perspektiver.

5.1 Transfer

Transfer er et begreb, der anvendes om det at overføre viden og færdigheder mellem forskellige situationer. Det handler om evnen til at se i ligheder midt i det forskellige. Når man bruger færdighederne fra en situation i en anden sammenhæng, sker der transfer (Walgren & Aarkrog 2012: 15). Helt konkret definerer Walgren og Aarkrog Transfer som: *Anvendelse af viden og kunnen lært i en sammenhæng til at kvalificere handling i en anden sammenhæng* (Ibid: 16). I relation til overførsel af viden tillært gennem en professionsuddannelse til praksis giver begrebet transfer særlig mening, fordi en professionsuddannelse sigter mod at gøre den enkelte i stand til at udøve den professionelle praksis (Ibid: 9). I anvendelsen af begrebet er der derfor forskel på at have lært noget og på at kunne anvende det lærte i praksis. I bogen *Transfer* hævder Walgren og Aarkrog at undersøgelser dokumenterer, at der er et misforhold mellem professionsuddannelserne og den efterfølgende praksis (Ibid: 17). Det betyder i denne sammenhæng at der er brug for større grad af transfer i koblingen mellem teori og praksis (Ibid: 20).

5.2 Fagprofessionel dømmekraft

Begrebet om den fagprofessionelle dømmekraft er omdiskuteret, og der findes ikke en endegyldig definition på begrebet. Hvordan man ser på dømmekraften, hænger sammen med måden hvorpå man generelt betragter det sociale arbejde, og derfor kan det være interessant at lade forskellige perspektiver få plads i en diskussion med hinanden.

Møller, Hermansen og Møller benytter begrebet *fagprofessionel dømmekraft*, om det at fortolke hvordan en problemstilling ligner andre problemstillinger, fordi der er sammenfald mellem visse faktorer (Møller et. Al 2021: 62). På baggrund af forskning på området knytter de tre handlinger til begrebet: *Problemidentifikation*, *indsats* samt *Inferens*, som er *den tankegang der forbinder problemidentifikation med en indsats* (Ibid: 63). Fagprofessionelt arbejde indeholder flere forskellige objektive og subjektive kriterier, der definerer de tre handlinger (ibid). Pointen hos Abbott er, at de tre handlinger ikke kan fortages udelukkende ud fra objektive kriterier eller udelukkende ud fra subjektive kriterier (Ibid: 64).

Tove Rasmussen (2015) Har en anden udlægning af professionsudøvelsen, som hun kalder *refleksion-i-handling*, hvor hun knytter det sammen med produktion af viden som dele, der ikke skal ses uafhængige fra hinanden (Rasmussen 2015: 181-182). I forlængelse af denne måde at tilgå den fagprofessionelle dømmekraft på er Harald Grimens (2008) udlægning, som tager udgangspunkt i den mangfoldighed, som kendetegner det sociale arbejde. Grimen benævner det i stedet for *praktiske synteser*, når man som fagprofessionel trækker på de kompetencer, der er brug for i situationen (Grimen 2008: 72).

5.3 Habitus

I Bourdieus forfatterskab er begrebet habitus centralt. Han fortolker begrebet på den måde, at vi mennesker ubevist er tilbøjelige til at handle på bestemte måder på baggrund af tillærte faktorer. Disse tilbøjeligheder er en indgroet del af vores måde at være i verden på, og de skal ses som handlemåder, der *kan* benyttes. Helt ordret kalder Bourdieu habitus for *"socialiseret subjektivitet"* (Prieur & Sestoft 2006: 39)

Bourdieu sætter begrebet habitus i relation til uddannelsessystemet og det magtforhold, der ligger mellem den studerende og uddannelsesinstitutionen. Uddannelse er en lang fornøjelse for de studerende, der allerede har uddannelsens kultur som en indgroet del af deres habitus. Disse

studerende vil typisk klare sig godt og få fine eksamenspapirer, hvorimod de studerende, der ikke har denne kultur i deres habitus, ikke har samme forudsætninger. De har ikke det samme akademiske sprog, og føler sig ikke på samme måde forbundet med denne verden men ifølge Bourdieu lærer de, at de akademiske kompetencer har status, og at det er vigtigt at tilegne sig dem. Det viser den magtfulde position uddannelsesinstitutionerne har, hvor de på sofistikeret vis medvirker til en ulige fordeling af magt i samfundet (Prieur & Sestoft 2006: 81).

5.4 Viden i socialt arbejde

De forskellige vidensformer bidrager hver især til at konstruere det sociale arbejde i mødet mellem borgeren og systemet (Nissen 2015: 122-123).

Erfaringsbaseret viden kommer ud af de erfaringer vi gør os som mennesker gennem livet, og som ligger udover professionen som socialrådgiver. Erfaringerne tager, over tid, form som *noget man ved*. Erfaringsbaseret viden er foranderlig, fordi den kræver refleksion over, hvorvidt den viden, man trækker på, nu også er holdbar. Det er derfor grundlag for at udvikle vigtig erfaringsbaseret viden i et samspil med borgerne (Nissen 2015: 123).

Borgerens viden er en type viden, der bygger på borgerens erfaringer, og som udgør viden fra deres livsverden. Det er viden, der kan være med til at nuancere og forstyrre den problemopfattelse socialrådgiveren har (Nissen 2015: 125).

Forskningsbaseret viden tager også afsæt i erfaringer, men det er en forudsætning for denne type viden, at den tager højde for teori, empiri og metode som forudsætning for at være forskningsbaseret. (Nissen 2015: 125-126).

Professionsviden er vigtig idet socialrådgivere arbejder med komplekse problemstillinger, som der ikke er en entydig løsning på. De har derfor brug for professionsviden som formes i et samspil med ens egen erfaringsbaseret viden, borgens egen viden og forskningsbaseret viden. En grundpræmis for professionsviden er at der altid mangler viden, fordi det sociale arbejde er komplekst, og fordi der ikke findes endegyldig viden om, hvordan det sociale arbejde skal løses. Denne præmis udgør på samme tid berettigelsen af de professionelle, fordi der er behov deres viden for at mindske dette vidensunderskud. Det gør de ved at trække på de forskellige former for viden og lade dem supplere hinanden (Nissen 2015: 126-127).

Kontekstuel viden er en form for viden der tager højde for den kontekst det sociale arbejde foregår i (Nissen 2015: 127-128).

5.5 Institutionel teori

Institutionel teori omhandler de faktorer, som man tager for givet som noget naturligt. Institutionel teori betragter disse faktorer som socialt skabte, og teorien interesserer sig for deres betydning (Pedersen 2014: 233). Organisationer ses som enheder med forskellige teknologier og styringsmæssige strukturer, men også som enheder der har forskellige værdier og måder at se verden på, som bunder i socialt skabte antagelser, som bestemmer hvordan organisationerne er indrettet (Ibid: 234). At opnå legitimitet er helt centralt for organisationerne, hvilket de gør, alt hvad de kan for at opnå. Det betyder, at organisationerne begrænser forskellighed i et ønske om at indtage samme form for praksis, som andre har. Det betyder at organisationerne kommer til at lige hinanden, og der sker en standardisering, hvor mindre legitime former for praksis tilsidesættes (Ibid: 241).

Isomorfi er ligeledes et centralt begreb indenfor institutionel teori. Isomorfi handler om *ensliggørelse* og kan udløses af forskellige mekanismer indenfor et givent felt. I relation til uddannelsesområdet er tvangsmæssig isomorfi relevant, idet denne type isomorfi tager udgangspunkt i politisk indflydelse, og bygger på forholdet mellem den part der har myndighed til at bestemme en bestemt praksis, og den part der er underlagt denne myndighed (Pedersen 2014: 242) Relevansen ses med baggrund i en erkendelse af at uddannelsesområdet er underlagt en række bestemmelser. Når det gælder uddannelsesområdet, er den normative isomorfi om mulig mere relevant, idet denne type isomorfi ligger bag hele professionaliseringen af eksempelvis uddannelsesinstitutioner. Det betyder konkret at en faggruppe kæmper for betingelserne og legitimiteten af deres praksis gennem en fælles kamp. En profession har dermed kontrol over sit arbejdsområde blandt andet gennem uddannelsesinstitutionen, som sikrer at den enkelte professionelle får de kompetencer, der er nødvendige for, i dette tilfælde, at være en professionel socialrådgiver (Ibid: 244).

6. Metode

Følgende afsnit vil konkretisere de metodisk valg i forlængelse af den hermeneutiske positionering.

6.1 Kvalitativ metode

Eftersom jeg søger en erkendelse af hvordan noget *gøres og opleves* i forhold til en given sag, bevæger specialet sig inden for kvalitativ forskningsmetode (Brinkmann & Tanggaard 2020: 15). Specialet tager udgangspunkt i det sociale arbejde, som finder sted på Familiecentret i Aarhus Kommune, og forskningsenheden har jeg valgt at afgrænse til det, der betegnes som et casestudie. Et casestudie kan defineres som: *"En intensiv analyse af en individuel enhed"* (Ibid: 621). Grunden til at et casestudie er relevant for dette speciale er, at det giver mulighed for en detaljeret undersøgelse af en afgrænset enhed, hvor det samtidig er muligt at give en mere generaliseret viden, om det felt der undersøges. Det særlige ved casestudier er, udover detaljegraden, et fokus på udviklingsfaktorer, og på den kontekst casen befinder sig i (Ibid: 622). En case som Familiecentret i Aarhus Kommune, der arbejder med udviklingen af det sociale gennem deres omlægning til relationel velfærd (Aarhus 2023), danner derfor naturligt rammen om en enhed, der er værd at undersøge som et casestudie. Specialet tager således udgangspunkt i viden, der er kontekstafhængig, også ud fra en generel forståelse af, at viden indenfor det sociale arbejde altid skal ses ud fra den kontekst, det befinder sig i (Brinkmann & Tanggaard 2020: 628).

6.2 Empirisk casestudie

For at styrke specialets generaliserbarhed, foretages en bevist vurdering af, hvordan den specifikke case skal udvælges (Brinkmann & Tanggaard 2020: 635). Familiecenteret i Aarhus Kommune er valgt, som den case der udgør det empiriske omdrejningspunkt. Som tidligere nævnt, er Familiecenteret er et myndighedscenter, der har arbejdet med relationel velfærd siden 2019 (Aarhus Kommune 2023). Med baggrund i den indledningsvise indskrivning i feltet, vurderer jeg, at casen er en ekstrem case, hvor det sociale arbejde kan betegnes som særligt godt (Brinkmann & Tanggaard 2020: 636). Flyvbjerg definerer helt specifikt den ekstreme case som følger: *"At opnå information om usædvanlige cases, som kan være særligt problematiske eller særligt gode i en mere snævert defineret forstand"* (Brinkmann & Tanggaard 2020: 636). Nærmere begrundet, er der tale om en ekstrem case i forståelsen af, at New Public Governance som styringsparadigme er under fremvækst, hvor relationel velfærd bliver den konkrete nytænkning af i praksis som strømningen fører

med sig. Heri ligger en erkendelse af, at der er behov for nytænkning af den offentlige sektor, hvor der sker en grundlæggende demokratisk ændring, så det civile samfund i langt højere grad inddrages i opgaveløsningen sammen med politikkerne og de professionelle i forvaltningerne (Jensen og Krogstrup 2017: 44-45). Familiecenteret i Aarhus Kommune arbejder dermed anderledes med det sociale arbejde, end en søgning på feltet har ikke kunnet påvise som en generel tendens i landets kommuner. Det giver dermed grundlag for at definere det sociale arbejde som særligt godt ud fra kriterier i samfundet, om at en større spredning af magten i samfundet er godt. Det betyder imidlertid ikke, at der er foretaget en normativ vægtning af, at det sociale arbejde i casen udelukkende er godt. I dette tilfælde handler det om, at de styringsmæssige forandringer i retning af New Public Governance forplanter sig direkte ned i praksis. Derfor kan den enkelte socialrådgiver godt levere socialt arbejde, som ikke kan betegnes som godt.

Valget af denne type case bidrager, ifølge Flyvbjerg (2020), blandt andet til at udvikle nye begreber og teorier i en mere generaliseret sammenhæng (Brinkmann & Tanggaard 2020: 636). En ekstrem case er i forlængelse heraf velegnet til at tydeliggøre en pointe, og casen rummer ofte flere detaljer end en gennemsnitlig case, hvilket muliggør en dybere analyse af en given problemstilling (Brinkmann & Tanggaard 2020: 635). Formålet med den viden, som specialet skal bidrage med, er netop at supplere med nye perspektiver på et specifikt område, hvor der endnu ikke findes en stor vidensbank. Med afsæt i de erfaringer, Familiecentret har gjort i forhold til relationel velfærd, skal specialet bidrage til en dybdegående analyse af kvalificeringen af socialrådgiveren. Forhåbningen er kunne bidrage med nogle relevante parametre, som er vigtige at tage højde for i kvalificeringen af socialrådgiveren til at kunne praktisere relationel velfærd, og som også kan gælde for andre kommuner end blot for Aarhus.

6.2.1 Adgang til feltet

Min adgang til casen er blevet muliggjort af min tidligere ansættelse på Familiecentret som socialrådgiver og nuværende ansættelse som studentermedhjælper pr. 01.01.23. Det betyder at min forståelse, er forankret i de personlige og professionelle erfaringer fra praksis, som i dette tilfælde har en direkte opkobling til det empiriske omdrejningspunkt. Derfor vil jeg løbende have et skærpet blik på mine egne forforståelser, eftersom der kan være både fordele og ulemper forbundet med dem. Fordelene er blandt andet, at jeg nemt fik adgang til feltet, og at jeg har en stor viden om området, der understøtter muligheden for nye erkendelser, fordi jeg bygger videre på min

eksisterende praksisviden. Omvendt er der også ulemper forbundet med en tæt kobling til det empiriske felt. Det kan blandt andet betyde, at jeg ikke ses som neutral, når jeg skal indhente empirien, hvilket kan have en indvirkning på informanterne, og de svar de giver. Der kan være en risiko for, at de eksempelvis svarer det, de tror jeg gerne vil høre, for at være hjælpsomme i forhold til mit speciale. Derudover kan mine egne personlige holdninger komme til at trække specialet i bestemte retninger, fremfor at empirien kommer til at styre den analytiske del af specialet i et samspil med teori. Det kan være, at jeg finder en pointe personlig interessant og derfor forfølger den i analysen, uden at der er et tilstrækkelig empirisk eller teoretisk belæg for at gøre det. Det er faktorer, jeg vil være opmærksom på, og hvor mine analysestrategiske refleksioner vil komme mig til gavn. Det handler blandt andet om, hvordan jeg arbejder med den kodning, der skal sikre, at der er empirisk belæg for de pointer jeg fremhæver.

Afdelingslederne kontaktede jeg direkte pr. mail. De har ikke, og har ikke haft, ledelsesansvar for mig på det tidspunkt, hvor jeg stoppede som medarbejder på Familiecentret i 2021. Med baggrund heri, samt fordi jeg nu har været væk fra Familiecenteret i næsten to år, vurderede jeg, at jeg kunne foretage interviewet. Jeg gjorde mig dog overvejelser om, at mødet ikke var neutralt, og at det kunne påvirke interviewprocessen. Jeg forsøgte at tage højde for det ved at vælge at foretage et fokusgruppeinterview. Nærmere uddybning heraf under afsnittet om interview.

Gruppen af socialrådgivere blev ansat på Familiecentret omkring det tidspunkt, hvor jeg stoppede min ansættelse som myndighedsrådgiver, og jeg har derfor ikke tidligere arbejdet sammen med dem. Det understøtter muligheden for en mere neutral positionering under interviewet.

Kontakten til administrerende direktør for Askov Fonden Helle Øbo skabte jeg selv ved at kontakte hende pr. mail. Helle Øbo kender mit navn relateret til tidligere ansættelse på Familiecenteret, hvilket gør min adgang til hende som informant nemmere.

Kontakten til de to lektorer på Socialrådgiveruddannelsen i Aalborg skabte jeg gennem min egen status som studerende på Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde i Aalborg. Jeg er selv uddannet socialrådgiver fra Socialrådgiveruddannelsen i Aarhus. Valget er de to specifikke lektorer sker dermed gennem sparring fra vejleder, da begge lektorer ikke er nogle jeg selv kender personligt, eller som har undervist mig på Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde. Jeg kontaktede selv lektorerne direkte pr. mail.

6.2.2 Informanterne

De fire socialrådgivere er alle uddannet i tidsrummet mellem 2021 og januar 2023, så de er alle forholdsvis nyuddannede (Bilag 3).

Begge ledere arbejder på Familiecentret Aarhus Kommune, de er begge uddannet socialrådgivere, og de har begge arbejdet indenfor børne-familieområdet, siden de blev udannede. Afdelingslederne varetager både personaleledelse og fagligledelse over for ca. 18 socialrådgivere hver (Bilag 3)

Lektor 1. er ansat ved institut for sociologi og socialt arbejde Aalborg Universitet. Lektor 1 arbejder som lektor på Aalborg Universitet, hvor vedkommende blandt andet underviser i socialt arbejde på Socialrådgiveruddannelsen. Lektor 1 er uddannet socialrådgiver tilbage i 1995, og vedkommende har haft en stor sociologisk og samfundsfaglig interesse gennem hele sin karriere (Bilag 3).

Lektor 2. er studielektor ved institut for sociologi og socialt arbejde Aalborg Universitet. Lektor 2 blev ansat på Aalborg Universitet i 2020 og har før det arbejdet i mange år indenfor det sociale arbejde på børne- og familieområdet. Lektor 2 har været involveret i flere projekter i praksis, som var relateret til relationel velfærd. Aktuelt underviser Lektor 2 også i socialt arbejde på socialrådgiveruddannelsen (Bilag 3).

Administrerende direktør i Askov Fonden Helle Øbo. Medlem af Den Sociale Investeringsfonds rådgivende udvalg og debattør for Altinget (Altinget 2023). Helle Øbo har arbejdet indenfor det sociale arbejdes felt gennem hele sit virke både som praktiker og senere som leder (Bilag 3).

6.3 Interview

I specialet vil jeg inddrage kvalitative interviews, da det er en forskningsmetode, der kan give indblik i informanternes livsverden. Begrebet livsverden dækker over den virkelighed, vi som mennesker oplever verden ud fra, og som dermed danner rammen for vores refleksioner og antagelser om verden. Den analytiske bearbejdning af de data, som interviewet giver adgang til, begynder allerede under selve interviewet. Hensigten med at udarbejde interviews er, på trods heraf, at komme så tæt på informanternes oplevelser som mulig (Brinkmann & Tanggaard 2020: 35). Min egen rolle i interviewet er central, eftersom jeg ikke ser mig selv som neutral i kraft af min hermeneutiske position. Min forudgående viden om feltet, og de forforståelser jeg bringer med ind i specialet, vil jeg forsøge ikke at lade være dominerende i selve interviewsituationen velvidende at begge dele har en aktiv rolle, uafhængigt af hvordan jeg positionerer mig.

6.3.1 Fokusgruppe interview

Jeg foretog et fokusgruppeinterview af fire forholdsvis nyuddannede socialrådgivere fra Familiecenteret i Aarhus Kommune, samt et fokusgruppeinterview af to ledere på Familiecenteret.

Overordnet betragtes fokusgruppeinterview som handlinger i sig selv, og de giver dermed et mere direkte indblik i deltagernes sociale liv (Brinkmann & Tanggaard 2020: 168). Fokusgruppeinterviews er særligt egnede til at genere data, som omhandler deltagernes fortolkninger med udgangspunkt i deres værdier. (Ibid: 169). Det giver mulighed for at komplekse problemstillinger kan nuanceres, ved at deltagerne også spørger ind til hinandens forståelser, hvilket kan give indsigter, man som interviewer, ellers ikke har mulighed for at få, fordi man ikke har det kendskab til feltet, som deltagerne har (Ibid: 170). I den konkrete situation, har jeg kendskab til feltet, men jeg har ikke det kendskab informanterne har om deres specifikke positioner som henholdsvis nyuddannet eller leder. Jeg ved ikke, hvordan det er at træde ind i en praksis som nyuddannet socialrådgiver, der skal praktisere relationel velfærd, eller hvordan det er at være leder for socialrådgivere, der skal praktisere relationel velfærd. Med baggrund i mit kendskab til casen vurderede jeg, at det var hensigtsmæssigt med et fokusgruppeinterview som metode til at indhente den del af empirien, som knytter sig direkte til casen. Det gav mig mulighed for at bringe informanternes forforståelser mere i spil, i stedet for at mine egne blev for retningsvisende for dialogen.

Udvælgelsen af deltagere til fokusgruppeinterviewet er afgørende for interviewet. Det gælder om at få den rette sammensætning, så gruppen hverken bliver for homogen eller heterogen. Desuden er det relevant at tage stilling til, om deltagerne skal kende hinanden på forhånd. Det empiriske materiale formes ud fra deltagernes indbydes dialoger (Brinkmann & Tanggaard 2020: 171). Denne pointe understøtter, at et vist kendskab er fordelagtigt, så dialogen hurtigt får frit løb.

I de konkrete fokusgruppeinterviews var jeg selv moderator, og jeg valgte at strukturere de to interviews ud fra tragtmodellen, hvor jeg startede mere åbent og sluttede med nogle mere specifikke spørgsmål (Brinkmann & Tanggaard 2020: 173). Denne tilgang understøttede at dialogen fik plads, men at jeg samtidig fik sikret den fokusering, der er brug for i specialet.

Gruppen af forholdsvis nyuddannede socialrådgivere blev sammensat, så de kender hinanden, men uden at de arbejder tæt sammen til dagligt. Gruppen af ledere blev sammensat på baggrund af deres fælles arbejdsopgave omkring rekruttering. De kender hinanden godt, men de arbejder heller ikke

tæt sammen til dagligt. Jeg vurderede, at disse sammensætninger gav den rigtige balance mellem det homogene og det heterogene.

Jeg har udarbejdet en interviewguide til hvert fokusgruppeinterview (Bilag 1).

6.3.2 Enkeltmands interview

Jeg foretog semistrukturerede enkeltmands interviews af to lektorer på socialrådgiveruddannelsen samt et ekspertinterview af direktør for Askov Fonden Helle Øbo.

Formålet med de to interviews af lektorer var at få en større forståelse af socialrådgiveruddannelsens rolle i kvalificering af socialrådgiverne i relation til New Public Governance paradigmet. Derudover at opnå viden om, hvordan de konkret arbejder med de studerende i lyset af udviklingen i samfundet. Interviewet med Helle Øbo vil blive inddraget mere perspektiverende i specialet, hvor hendes viden om Familiecenteret i Aarhus kommune sættes i relation til mere generelle overvejelser om socialrådgivernes rolle i udviklingen af velfærdsstaten med udgangspunkt i relationel velfærd. Interviewet af Helle Øbo kan defineres som et ekspertinterview, hvor hendes særlige status som samfundsdebattør, betyder at hun er vant til at tale om de konkrete emner, som er centrale for specialet. Jeg skulle derfor være ekstra forberedt til dette interview, så jeg var forholdsvis fortrolig i hendes publiceringer og interesseområder (Ingemann et al. 2022: 194-195). Mit forudgående kendskab til feltet og mit personlige kendskab til Helle Øbo understøttede en grundig forberedelse forud for interviewet.

De semistrukturerede interviews tager form som en vekselvirkning mellem spørgsmål som er forberedt på forhånd ud fra teoretisk viden, og spørgsmål der formes i nuet ud fra informanternes svar (Brinkmann & Tanggaard 2020: 42). Interviewformen er relevant for specialet i kraft af, at det har et abduktivt design, hvor vekselvirkning mellem teori og empiri har til hensigt at styrke de konklusioner, det bliver muligt at drage. De semistrukturerede interviews kræver et vist kendskab til genstandsfeltet, og ifølge Brinkmann og Tanggaard (2020) viser erfaringen, at det giver større kvalitet af interviewet, hvis interviewer har kendskab til emnet (Ibid: 43). Denne pointe underbygger relevansen og sammenhængen til den hermeneutiske tilgang, hvor mine forforståelser bliver den forståelseshorisont jeg bygger videre på, og som de nye erkendelser vokser ud fra.

Jeg udarbejdede konkrete Interviewguides forud for interviewene (Bilag 1). Interviewguiden til hver af de semistrukturerede interviews opdeles i både forsknings- og interviewspørgsmål. Baggrunden

herfor er at styrke det teoretiske overblik i interviewet, da interviewspørgsmålenes mere talevenlige udformning kan sløre den teoretiske mening med spørgsmålet (Brinkmann & Tanggaard 2020: 46).

Spørgsmålene i interviewet havde forskellige funktioner. Indledningsvis var spørgsmålene brede og inviterede til at bygge interviewet op. Dernæst kom der nogle mere opfølgende spørgsmål, hvor formålet var at uddybe relevante aspekter af emnet. Afhængig af hvordan interviewet udviklede sig, og hvilket behov der opstod i forløbet, benyttede jeg fortolkende spørgsmål, hvor jeg søgte en bekræftelse på, hvorvidt jeg havde forstået informanten rigtigt. Denne type spørgsmål bidrager til før-omtalte analyse i selve interviewsituationen, men spørgsmålene understøtter ligeledes gyldigheden af de slutninger, det bliver muligt at lave på baggrund af interviewet. (Brinkmann & Tanggaard 2020: 49)

6.4 Transskribering

Jeg har foretaget en transskribering af de afholdte interviews, hvor informanternes udsagn blev oversat til skrift. Der sker dermed en transformation fra tale til skrift, hvilket ikke kan ses som en neutral proces. I transformationen vil kropssprog, gestus, tonefald med videre gå tabt, og selve transskriptionerne kan derfor ses som gengivelse af en samtale, hvor konteksten og det levende ved samtalen er taget ud (Brinkmann & Kvale 2015: 236). For at kunne transskribere de forskellige interviews er det en forudsætning, at der er foretaget en lydoptagelse (Ibid: 237).

I min vurdering af, hvordan transskriptionerne kan understøtte besvarelsen af problemstillingen, har jeg sigtet mod en så nøjagtig transskribering af de relevante citater som mulig (Brinkmann & Kvale 2015: 246). Det har jeg gjort ud fra en forhåbning om, at nuancerne og detaljerne fra interviewet vil supplere min hensigt om at forstå, hvad der kan kvalificere socialrådgiveren. Dog med vished om at selve transskriptionen også er en analytisk proces i sig selv (Ibid: 238). Det analytiske i transskriberingen, så jeg i de valg og fravalg jeg tog i oversættelsen af konkrete formuleringer, hvor talen eksempelvis var utydelig, eller hvor en særlig stemning skulle gengives. Jeg kunne også have valgt at lade den analytiske del af transskriberingen få endnu større vægt ved at undlade at optage interviewet og i stedet kun nedskrive de væsentligste pointer fra interviewet ud fra min egen hukommelse (Ibid: 237). Det kunne give mulighed for en naturlig afvejning af, hvad der var vigtigt at tage med fra interviewet (Ibid: 238). I dette konkrete tilfælde, hvor jeg har kendskab til feltet, og hvor jeg ønsker en abduktiv analysestrategi, ser jeg det som fordelagtigt både at optage de

forskellige interviews samt at transskribere dem. I processen har jeg lavet en computerstøttet overordnet transskribering af det samlede empiriske materiale. Efter jeg, gennem kodning, har skabt overblik over hvilke citater, der er særligt relevante, er disse transskriberet så nøjagtig som mulig. Jeg vurderer, at det understøtter muligheden at empirien bliver styrende i et samspil med teorien, fremfor at det bliver min hukommelse, der bliver afgørende for, hvilke empiriske fund, der skal være genstand for analysen.

6.5 Kvalitetskriterier

Det akademiske håndværk, koblet til de metodiske valg, skal sikre kvaliteten i specialet ud fra en række kriterier. Nogle er belyst i metodekapitlets øvrige afsnit, og andre vil fremhæves som særlige kvalitetskriterier, som specialet vil sigte mod at indfri. I specialet er et vigtigt kriterium at skabe gennemsigtighed i de valg og fravalg, der definerer retningen for specialet. Det giver læseren mulighed for at forholde sig til de valg, der er taget og selv gøre sig relevante overvejelser i forlængelse heraf (Brinkmann & Tanggaard 2020: 661). Specialet hermeneutiske position bidrager til denne gennemsigtighed ved den udtalte bevidsthed om egne forforståelser, og den generative funktion de har. Det betyder, at jeg gennem hele specialet vil forsøge at være bevist om, at jeg bidrager med min egen viden fra praksis, og at den viden netop er med til at skabe specialet. Min viden bliver nuanceret gennem empiriske udsagn og teoretiske perspektiver, så nye forståelser kan vokse frem. De løbende refleksioner er derfor vigtige at være eksplicit omkring, så det også giver mulighed for at andre kan forholde sig kritisk til specialet. Det vil styrke specialets reliabilitet (Ingemann et al. 2022: 65).

Solid vægtning af det empiriske materiale gennem specialet er endnu et kriterium, som bidrager til at sikre kvaliteten i specialet. Empirien bidrager med konkrete eksempler, der blandt andet gør det muligt for læseren at forstå sammenhængen mellem empirien og forforståelserne. Derudover er det vigtigt at sikre variation i de analytiske redegørelser. Variationen kan bestå i at sammenligne flere perspektiver (Brinkmann & Tanggaard 2020: 662). Det stemmer direkte overens med specialets sigte, som netop ønsker at undersøge hvilke udfordringer centrale aktører oplever i kvalificeringen af socialrådgiveren. Problemformuleringen forudsætter dermed, at der bringes flere perspektiver i spil i analysen, hvilket jeg vurderer bidrager til en bedre forståelse af en kompleks problemstilling. Jeg ser at perspektiverne også kan være teoretiske eller forskningsbaserede. Min indskrivning i feltet

har vist, at kvalificeringen af socialrådgiveren er et komplekst emne, og at perspektiver fra dette problemfelt med fordel kan udfoldes nærmere i en nuanceret analyse.

I et kvalitativt speciale hænger spørgsmålet om validitet sammen med hvorvidt der eksempelvis er overensstemmelse mellem indholdet i et empirisk citat og specialets problemfelt. Derudover hvorvidt der er overensstemmelse mellem et empirisk citats mening og specialets problemfeltet (Inge-mann et al. 2022: 63). Det betyder helt konkret, at der skal være overensstemmelse, mellem det informanterne udtaler sig om, og det jeg ønsker at undersøge. Derfor har det, i selve interviewsitu-ationen, været vigtigt at sikre, at informanterne og jeg selv har haft den samme forståelse, af det vi talte om. Det har jeg forsøgt at imødekomme ved at sørge for, at informanterne fik den rette mængde viden under de forskellige interviews, understøttet af de interviewguides jeg har udarbejdet. Derfor har der været en bevidst balancering mellem fordelene i de mere åbne semistrukture-rede interviews og vigtigheden i at sikre specialet validitet, ved at afklare informanternes forståelse af de spørgsmål jeg stillede.

6.7 Ethiske overvejelser

I kvalitativ forskning er etiske overvejelser vigtige, fordi denne type forskning ofte bygger på per-sonlige erfaringer, hvor private holdninger bringes ind i en samfundsrelevant sammenhæng (Brink-mann & Tanggaard 2020: 581). Dette er også tilfældet i nærværende speciale. Problemformulerin-gen søger at inddrage perspektiver fra forskellige aktører. Det tilfører et diskussionselement til spe-cialet, som derfor bringer personlige udtalelser ind i en offentlig arena. Dette etiske dilemma er også behæftet med et etisk potentiale ved at give nyuddannede socialrådgivere en stemme i vurderingen af kvaliteten i deres uddannelse som socialrådgivere (Ibid: 581). Eftersom interviewet med social-rådgiverne, i nogen grad, omhandlede deres egne private forhold i overgangen fra studie til praksis, er socialrådgiverne anonymiseret i specialet.

Helle Øbo fremgår med navn i specialet med hendes samtykke. Det gør hun i kraft af hendes status i som samfundsdebattør. De øvrige informanter i specialet er anonymiserede, fordi deres navne ikke har en betydning for deres empiriske bidrag. Familiecentret Aarhus Kommune har ikke haft et ønske om at blive anonymiseret i specialet, hvilket også ville være svært at imødekomme, grundet deres unikke erfaringer med relationel velfærd.

Mikroetiske overvejelser i specialet handler om at sikre, at informanterne deltager i de konkrete interviews på en forsvarlig måde (Brinkmann & Tanggaard 2020: 593). Specialets informanter har givet et skriftligt informeret samtykke til at deltage i interviewet, og de er oplyst om at interviewet optages (Bilag 2). Interviewet med Helle Øbo foregik via Teams grundet stor fysisk afstand. Helle Øbo gav informeret samtykke til at interviewet blev videooptaget. Der er ikke indhentet et skriftligt samtykke i dette tilfælde, men samtykket er dokumenteret på video.

Mit personlige kendskab til de informanter, der knytter sig til Familiecentret i Aarhus Kommune, har stillet særlige krav til mine etiske overvejelser. Det gælder overvejelser over, hvorvidt informanterne har følt sig presset til at deltage på baggrund af kendskabet til mig som undersøger af feltet. Jeg har oplyst informanterne om, at deres deltagelse er frivillig, samt at det til hver en tid har været muligt at stoppe et interviewet og dermed trække samtykket tilbage. Derudover har en god og tillidsfuld stemning under de enkelte interviews sikret en ordentlig behandling af informanterne (Olesen & Monrad 2018: 262). Mit kendskab til informanterne fra Aarhus Kommune har bidraget positivt til den gode atmosfære under de enkelte interviews. Det kan være en fordel, at jeg bliver set som en af deres egne, så de derfor er mindre agtpågivende. Derimod foreligger der også en risiko for, at deres svar kan være afmålt efter, hvad de tror jeg gerne vil høre, i et ønske om at hjælpe mig.

7. Abduktiv analysestrategi

Specialet er bygget op omkring et abduktivt undersøgelsesdesign samt analysestrategi. Det betyder, at der gennem specialet vil være en vekselvirkning mellem teoretiske perspektiver og empiriske fund (Olesen & Monrad 2018: 19-20). Min indskrivning i feltet har taget udgangspunkt andres forskning på området, hvor nye krav til socialrådgiverne sættes i relation til New Public Governance. Specialet tager sit afsæt herfra, og supplerer den eksisterende forskning med egne empiriske fund i en analyse, hvor relevante teoretiske pointer inddrages. Det sker i en løbende vekselvirkning med empirien med henblik på at få en forståelse af hvilke parametre, der er vigtige at have fokus på i kvalificeringen af socialrådgiveren til at kunne praktisere relationel velfærd.

Omsætningen af det empiriske materiale, med et abduktivt design, hænger sammen med den hermeneutiske cirkel, hvor empiriske udsagn kan ses som forståelseshorisonter, der sammen med specialets øvrige horisonter, bidrager til nye erkendelser i en cirkulær proces (Monrad 2018: 107).

7.1 Kodning

Jeg har kodet de transskriberede interviews for at skabe overblik over og meningskondensere det empiriske materiale (Brinkmann & Tanggaard 2020: 55).

Der knytter sig særlige begreber til specialets problemformulering, som har hjulpet mig med at skabe overblik over det empiriske materiale (Brinkmann & Kvale 2015: 263). Begreberne har ligeledes været gennemgående for de interviewguides, jeg har benyttet under de forskellige interviews se bilag 1.

Empirien kodes ved at koble konkrete udsagn sammen med udvalgte temaer, der knytter sig til specialets problemformulering (Brinkmann & Kvale 2015: 262). Jeg har valgt følgende koder med tilhørende farver:

- Rekruttering
- Viden om relationel velfærd
- Kvalificering af socialrådgiveren
- Socialrådgiverne som faggruppe
- Mødet med praksis
- Socialrådgiveruddannelsen

Første del af problemformuleringen handler om, hvordan socialrådgivere kan kvalificeres til at kunne praktisere relationel velfærd. I den sammenhæng har jeg vurderet, at det er relevant at have en kode der hedder *kvalificering af socialrådgiveren*, en der hedder *socialrådgivere som faggruppe*, samt en kode der hedder *viden om relationel velfærd*. Det er alle begreber, der knytter sig direkte til den overordnede problemformulering. Arbejdsspørgsmålene handler om, hvordan de studerende klædes på til at kunne praktisere relationel velfærd, hvilke krav praksis stiller i selve ansættelsen, samt hvordan socialrådgiverne oplever mødet med praksis. Afledt heraf har jeg vurderet, at koderne *socialrådgiveruddannelsen*, *rekruttering* og *mødet med praksis* er relevante, fordi de ligeledes er mere eller mindre direkte afledt af formuleringerne.

Udover de ovennævnte koder, har jeg også ønsket en mere åben kodning af det empiriske materiale, hvor jeg har suppleret de begrebstyrede koder med en yderlige kode, som er opstået på baggrund af udsagn taget direkte ud af empirien i takt med at jeg har gennemlæst materialet (Brinkmann & Tanggaard 2020: 315). Det gælder koden, *distanceret hjælper-rolle*, som er valgt på baggrund af, at dette tema har været gennemgående i alle interviews.

Efter den endelige kodning af det empiriske materiale, har jeg gennemlæst materialet flere gange med henblik på at forfine kodningen løbende og derigennem få en bedre fornemmelse af materialet. (Brinkmann & Tanggaard 2020: 607).

Dernæst har dele af empirien direkte inspireret til at undersøge teoretiske perspektiver, som den samlede empiri efterfølgende er behandlet ud fra. Eksempelvis udtaler Lektor 2:

”Det er jo et håndværk og det er noget med også, som Maria Appel vil sige i ”Socialt Arbejde i en Foranderlig Verden” Det her kapitel hun har omkring viden, om viden og kvalitet, hvor hun siger at, jamen man skal være viden om det man ikke ved, og man skal faktisk også have en eller anden form for sociologisk fantasi...”(bilag 3)

Dette citat har givet anledning til at undersøge begrebet *viden* i socialt arbejde, ud fra Maria Appels perspektiv, og sammenholde det med den øvrige empiri. Samlet set tegner empirien et billede af, at kvalificeringen af socialrådgiveren blandt andet handler om, hvordan der bringes forskellige typer viden i spil, i en kontekst der handler om relationel velfærd. Det er en erkendelse, der kan ses som det Alfred Schütz og Anthony Giddens beskriver som det at, informanternes *første ordens fortolkninger* danner grundlaget for mine *anden ordens fortolkninger* (Gilje 2017: 146)

Lektor 2 udtaler i relation til ovenstående:

”Det er et håndværk at kunne netop sikre den her balancerede inferens som Møller og Hermansen og Møller kalder det med baggrund i arbejdet imellem den subjektive viden og den objektive viden”

Begrebet omkring fagprofessionel dømmekraft som Møller, Hermansen og Møller har udfoldet, er ligeledes inddraget som et teoretisk perspektiv, der er taget direkte ud af interviewet med Lektor 2 for herefter at blive kritisk diskuteret og sat i relation til den øvrige empiri og andre teoretiske perspektiver. Dette med henblik på at opnå tilstrækkelig refleksion, der mindsker den styring Lektor 2 ellers kan få på specialet. Det sker ligeledes i den dobbelt hermeneutiske analyse, hvor informanternes udsagn gøres til genstand for en analyse, hvor der kobles teoretiske pointer på informanternes udtalelser. I denne del af processen har jeg arbejdet med at gruppere empirien ud informanternes første ordens udsagn ud fra sammenfaldende pointer, som igen danner grundlag for anden ordens fortolkninger i den analytiske proces (Gilje 2017: 146). De centrale citater, som jeg udvalgte i denne proces, er transskriberet helt nøjagtig og samlet i et overskueligt dokument (Bilag 4).

Samlet set underbygges det abduktive undersøgelsesdesign dermed gennem en mere begrebsstyret kodning i starten for at skabe overblik, dernæst tilføjes en åben kode direkte ud af empirien, inden næste del af den analytiske bearbejdning, hvor der opstår teoretiske perspektiver ud af empirien, som udfoldes i samlet analyse af hele det empiriske materiale. Der sker dermed en helt konkret vekselvirkning mellem selve empirien og teoretiske begreber.

8. Analyse

Den følgende analyse knytter perspektiver fra problemfeltet sammen med øvrige teoretiske pointer i en forståelse af hvordan socialrådgivere kan kvalificeres til at kunne praktisere relationel velfærd. Her vil jeg, jævnfør specialets problemformulering, gå i dybden med hvilke udfordringer der peges på, og hvordan Aarhus Kommune og socialrådgiveruddannelsen positionerer sig i forhold til centrale aspekter af kvalificeringen med fokus på den konkrete omsætning af relationel velfærd i praksis og på uddannelsen.

Analysen tager afsæt i en brydningstid mellem paradigmerne New Public Management og New Public Governance. Der kommer til udtryk ved, at en række samfundsmæssige udfordringer skubber den offentlige sektor ud i en nytænkning, som medfører grundlæggende andre måder at tænke den politiske styring på (Torfing & Triantafillou 2017 :8). Det øger kompleksiteten og danner grundlag for at lade det empiriske materiale udfolde sig i et samspil med en bred vifte af teoretiske perspektiver. Dette med henblik på at opnå en nuanceret forståelse af alle centrale aspekter af kvalificeringen af socialrådgiveren til at kunne praktisere relationel velfærd. De enkelte analysedele struktureres med udgangspunkt i det empiriske materiale, hvorefter jeg kobler teoretiske perspektiver herpå samt supplerer med andre teoretiske perspektiver, der hvor de kan bidrage til en dybere forståelse og en kritisk refleksion.

Analysen er struktureret med et bredt blik på socialrådgiveruddannelsens funktion, hvorefter begreber og pointer føres videre i et mere målrettet fokus på praksis i Aarhus Kommune for slutteligt at ende med en samfundsrettet diskussion af socialrådgiverfaget, og de forandringer der aktuelt foregår. Sammenlagt har analysen til hensigt at svare på specialets problemstilling, hvor de tre analysedele alle bidrager til besvarelsen af den samlede problemstilling ud fra forskellige perspektiver.

8.1 Perspektiver på uddannelse – rolle og forventninger

Følgende analysekapitel tager udgangspunkt i socialrådgiveruddannelsens rolle, og hvilke forventninger der kan stilles til den kvalificering af socialrådgiveren, som de skal levere. Analysen tager et empirisk afsæt i en udtalelse fra Lektor 1, som handler om de omsætningskompetencer uddannelsen skal give de studerende. Dette perspektiv fortolkes ud fra begrebet om transfer. Dernæst inddrages socialrådgivernes perspektiv mere direkte i analysen med henblik på at opnå en dybere

forståelse af den fagprofessionelle dømmekraft som teoretisk begreb, samt hvilke udfordringer der knytter sig hertil.

8.1.1 Transfer på socialrådgiveruddannelsen – ”vi synes jo, at de skal vide det hele”

Et udsagn fra Lektor 1 i analysens overskrift om det *at vide* rammesætter fokus for analysens første del. Når det skal identificeres, hvilken rolle socialrådgiveruddannelsen har i kvalificeringen af socialrådgiveren til at kunne praktisere relationel velfærd, er det relevant at inddrage begrebet transfer. Begrebet handler om at bruge færdighederne fra en situation i en anden sammenhæng (Walgren & Aarkrog 2012: 15). Walgren og Aarkrog (2012) inddrager nyere forskning på området for at underbygge deres pointer. En svensk undersøgelse blandt socialarbejdere viser, at mange oplever at det overordnet set er praksis, der klæder dem på til at arbejde som socialrådgivere, og at de ser det som en individuel læreproces, som de oplever at stå forholdsvis alene med (Ibid: 17). I dette speciale er emnet centreret omkring kvalificeringen af socialrådgiveren til at kunne praktisere relationel velfærd. I den sammenhæng er det nærliggende at være undersøgende på, hvordan graden af transfer kommer til udtryk i det empiriske materiale i sammenhæng med relationel velfærd. Lektor 1 udtaler sig om, hvilket ansvar pågældende ser, at socialrådgiveruddannelsen har med hensyn til at skabe sammenhæng mellem uddannelsen og praksis:

”... De skal have noget viden, og så skal de have nogle omsætningskompetencer. Det er ikke nok, at de har en masse viden. Man kunne godt lave den der adskillelse og sige, at de skal have noget viden, og så er det ude i praksis, at de arbejder med omsætningen, men det skal vi jo også arbejde med dem inde på uddannelsen, og det er måske det vi får sværere og svære ved samtidig. Fordi der har været en meget tung videns-dagsorden, og forskningen i socialt arbejde har udviklet sig med eksplosionsagtig hastighed indenfor de sidste 20 år, så den der vidensbase der er i socialt arbejde, er voldsom, og vi synes jo, at de skal vide det hele.” (Bilag 3)

I et andet interview var socialrådgiver 2 inde på noget lignende, og tilføjer pointer vedrørende praksisorienteret undervisning i følgende udtalelse:

”For det er jo også en akademisk disciplin, hele måden som skolen er skruet sammen på. At man jo også derinde fra forsøger at højne det akademiske niveau, hænger dårligt sammen med at lave mere praksisorienteret undervisning. Og så den erfaring jeg i hvert fald gjorde mig,

det var, at det var ikke noget, som de studerende bakkede ret meget op om, når det så faktisk kom til stykket.” (Bilag 3)

Lektor 1 fremhæver, at det er centralt at styrke de studerendes omsætningskompetencer. Det knytter sig direkte op af begrebet transfer, som netop handler om at kunne tage viden fra en sammenhæng og bruge den i en anden (Walgren & Aarkrog 2012: 16). Lektor 1 oplever, at de får sværere ved at skabe den tilstrækkelige transfer i takt med, at der sker en øget akademisering af det sociale arbejde, hvilket bakkes op af udtalelse fra socialrådgiver 2.

Ifølge Walgren og Aarkrog er det en pointe, at man bliver kompetent i sit professionelle virke, som eksempelvis socialrådgiver, gennem indsigt. Samt at denne indsigt opnås ved læring af både viden og kunnen. Disse elementer skal herefter omsættes til konkret handling (Walgren & Aarkrog 2012: 141) Et udsnit af faktorer, der understøtter høj grad af transfer, er at der skal være fokus på, at den viden de studerende skal have skal være fyldestgørende og grundig, og de studerende skal have lyst til at arbejde med omsætningen. Undervisningen skal understøtte dette gennem konkret træning i selve anvendelsen. Derudover skal det være tydeligt, hvordan den viden de studerende får kan bruges i praksis, og de studerende skal også selv have mod til at bruge, det de lærer i praksis (ibid).

Med baggrund i ovenstående tyder det derfor ikke på, at den øgede akademisering af det sociale arbejdet isoleret set kan ses som udfordringen i at sikre tilstrækkelige omsætningskompetencer hos de studerende. I forhold til problemformuleringen kan det dog være interessant at diskutere, hvorvidt den relevante viden om relationel velfærd er til stede på socialrådgiveruddannelsen. I forhold til relationel velfærd udtalte lektor 2, at kendskabet til relationel velfærd er bundet op på egne praksiserfaringer, fremfor at være koblet til den teoretiske viden på uddannelsen.

Lektor 2 udtaler: ”At jeg ved noget om relationel velfærd, det er fordi jeg har været ude i praksis. At jeg kender til Hillary Cottam, det er fordi jeg har været ude i praksis.” (Bilag 3)

Udtalelsen bakkes op af socialrådgiver 1 og 3, der er i en indbyrdes dialog om, hvorvidt de blev undervist i relationel velfærd på socialrådgiveruddannelsen:

Socialrådgiver 1: ”Vi havde jo også meget om, hvorfor tillid og relation det er det, der bærer arbejdet og sådan mere inddragelse og alt det der.”

Socialrådgiver 3: *"Men ikke sådan, at det hedder relationel velfærd, eller man vidste at der ligesom at lave en udvikling der... Jeg føler slet ikke at relationel velfærd eksisterede, da jeg gik på studiet."* (Bilag 3)

Med baggrund i den indledningsvise indskrivning i feltet er det ikke overraskende, at viden om relationel velfærd kommer fra kendskab til praksis, hvor Lektor 2 har haft sit virke indtil 2020. New Public Governance som paradigme er først ved at vinde indpas i praksis, så den forskningsbaserede viden herom vil naturligt komme senere. Det er et dilemma, som nuancerer diskussionen om prioriteringen af viden, i en erkendelse af at den nødvendige viden om relationel velfærd måske ikke er til stede på socialrådgiveruddannelsen.

Walgren og Aarkrog fremhæver, at der er brug for grundig viden, men det centrale bliver at gøre de studerende i stand til at bruge denne viden i andre sammenhænge. Her spiller den konkrete undervisning en vigtig rolle i sammenhæng med de studerendes egen motivation. Det er faktorer, som socialgiver 2 har fremhævet, og i den forbindelse sagde vedkommende blandt andet følgende om, hvordan der blev arbejdet med omsætning på uddannelsen relateret til relationel velfærd:

"Jeg synes, der har været elementer af skoledelen, hvor jeg synes de har gjort sig umage for at lave nogle rum, hvor vi kunne øve os på nogle ting. For et eksempel det her med netværksmøder og Familierådslagning og sådan noget, som jo egentlig er meget lig relationel velfærd, og som ikke har været så anvendt tidligere, som lidt sådan en speciel måde at gøre tingene på. Men der er jo meget lidt opbakning til de workshops. Det oplevede jeg i hvert fald på min årgang - at der ikke kommer ret mange til det. Der bliver folk væk, hvis de selv skal i spil i forhold til det her med at lave et rollespil, det kan folk ikke se en mening med. Men det synes jeg egentlig var noget af det, der gav noget erfaring med at sidde med nogle forskellige roller, også selvom det er noget man lader som om." (Bilag 3)

Her påpegede socialrådgiver 2, at det også handler om, hvilket mod og hvilken motivation de studerende selv har til at arbejde med den konkrete omsætning, hvilket understreger Walgren og Arkrogs forståelse af de faktorer, der fremmer transfer. I betragtning af relationel velfærds grundlæggende fokus på den omsorgsfulde relation, ser jeg at det bliver særligt afgørende, hvordan viden omsættes til konkret handling. Borgeren har ikke brug for at høre sin socialrådgiver fortælle om, hvorfor relationen er vigtig. Borgeren har brug for at mærke det, ved at socialrådgiveren lytter og

er omsorgsfuld. Jeg ser derfor, at der er brug for transfer i en helt særlig form. Under et New Public Management paradigme, er der særlig fokus på evidens, og socialrådgiverens skøn fylder mindre, da det i højere grad handler om at visitere til programbaserede indsatser (Jensen & Krogstrup 2017: 39). I denne form for praksis, har socialrådgiveren en mere tilbagetrukket rolle, og sammenhængen mellem viden fra uddannelsen, om eksempelvis programbaserede indsatser, og den mere henvisende praksis efter endt uddannelse ligner formentlig mere hinanden, end det er tilfældet med relationel velfærd. Det giver indtryk af en stærk sammenhæng mellem teori og praksis, hvor der næsten sker transfer af sig selv, ved at praktikere forholdsvis ukritisk følger programmer, manualer og metoder. Når det gælder relationel velfærd, synes der ikke at være denne næsten automatiserede sammenhæng mellem teori og praksis.

Ovenstående giver anledning til at diskutere en balanceret prioritering af den mere akademiske viden overfor arbejdet med den praktiske omsætning, idet begge dele er vigtige. Lektor 1 fremhæver også selv denne pointe i interviewet.

Lektor 1 udtaler: "Fordi vi skal til at arbejde så meget mere i det relationelle, ikke bare relationerne til de mennesker, vi skaber forandringer sammen med, altså de mennesker der kæmper med problemer i deres hverdag, men også til alle mulige andre aktører, både andre professionelle på tværs af sektorer. Det kan vi jo ikke styre. Det handler jo ikke så meget om, hvad det er for noget viden, vi giver dem. Det handler jo om, hvad det er for en adgang, vi også giver dem til, hvordan de skal arbejde med den viden i deres uddannelse. Så Jeg tror, vi skal til at skrue ned, jeg tror vitterligt, vi skal til at skrue ned for hvor meget viden.. Vi skal til at prioritere. Hvad er det for noget viden, vi skal have?" (Bilag 3)

Spørgsmålet om betydningen af forskellige typer af viden i socialt arbejde, og hvordan den rigtige prioritering ser ud, når det gælder relationel velfærd, vil være et gennemgående fokus i den samlede analyse. Som et led i en dybere forståelse af nuancerne i denne vægtning, har jeg valgt at inddrage *eksemplet* som mulighed for at skabe transfer. Walgren og Aarkrog fremhæver netop, at brugen af eksempler fremmer transfer (Walgren & Aarkrog 2012: 92). I den konkrete undervisning på socialrådgiveruddannelsen oplever Lektor 1 også, at det har en effekt at begynde at tale om erfaringsudvekslinger med de studerende, hvilket kan ses som et tiltag i den praktiske omsætning.

Lektor 1 udtaler: *"Det kan godt ske, jeg har læst flere bøger end dig. Men I har læst nogle andre, og I har nogle andre erfaringer med, så når vi sætter os omkring et bord, og snakker om hvordan skal vi så gribe det her sociale arbejde an, der hvor vi nu er, så er vi jo ligeværdige. Det kan godt være vi bringer forskellige ting til torvs og min redskabstaske er noget mere fyldt end jeres, men vi er jo ligeværdige, og vi skal udvikle det her sammen. Når vi skaber et rum, hvor vi nedbryder, forsøger at nedbryde, det der lærer-elevforhold, når vi italesætter, at læring er erfaringsudveksling, så sker der noget."* (Bilag 3)

Et casestudie betragtes som *et enkelt eksempel på en klasse af fænomener* (Flyvbjerg 2010: 464). Det teoretiske fundament for casestudier er diskuteret af Bent Flyvbjerg (2010), hvor han bidrager med perspektiver på eksemplets betydning i en kontekst af læring. Flyvbjerg hævder, på baggrund forskning på området, at den kontekstafhængige viden er afgørende for at kunne tilegne sig færdigheder på et ekspertniveau, hvilket blandt andet giver casestudier deres berettigelse både som forskningsmetode og som undervisningsform. På baggrund af fænomenologiske studier hævder Flyvbjerg, at det kun er på baggrund af den kontekstafhængige viden, at den studerende kan flytte sig fra at være nybegynder til ekspert. Hvis der alene undervises i kontekstafhængig viden i sin rene form, som den bliver beskrevet i faglitteraturen, vil de studerende blive på begynderniveauet (Flyvbjerg 2010: 466). For at få størst udbytte af de konkrete eksempler, er det vigtigt at de bliver brugt i en analytisk sammenhæng, hvor de studerende får mulighed for at lave deres egne tolkninger i relation til deres egne erfaringer (Walgren & Aarkrog 2012: 94). Det at inddrage eksempler i analytiske sammenhænge på socialrådgiveruddannelsen, når det gælder relationel velfærd, bliver helt naturligt vanskeliggjort, hvis den nødvendige viden mangler om, hvordan man praktiserer relationel velfærd. Relationel Velfærd er en bred betegnelse, som beskrevet under problemfeltet, så det vil være meget forenklet at hævde, at de studerende slet ikke undervises i teori, der er relevant i den sammenhæng. Dog er helt specifik viden om relationel velfærd, og særligt viden om de konkrete eksempler, er formentlig begrænset i kraft af at relationel velfærd er et nyere fænomen. Omsætningen på socialrådgiveruddannelsen kan derfor også antages at blive vanskelig. Denne hypotese bakkes op i det empiriske materiale, hvor socialrådgiver 1 udtaler sig om, hvordan vedkommende har oplevet, at socialrådgiveruddannelsen har haft svært ved den konkrete omsætning. Socialrådgiveren har selv valgt at tage sin hund med til en børnesamtale og fortæller om sine overvejelser i den sammenhæng:

”Der har jeg for eksempel taget ud med min hund med, fordi der var et barn, der bare ikke ville snakke med mig. Hun elskede hunde, så jeg aftalte med hendes mor, at jeg kom med hunden, og så gik vi en tur med den, og vi snakkede om ingenting. Vi snakkede kun om hunden, men jeg har fået lov til at snakke med hende efterfølgende, så det det med sådan nogle gange at investere lidt, og det tænker jeg også er noget af det, som jeg ikke synes, vi havde særlig meget om på uddannelsen. Vi havde meget om forskellige måder at tale med børn på, men egentlig ikke så meget omkring, hvordan danner du egentlig rammen om samtalen, og hvordan undersøger du egentlig at den her samtale bliver god?” (Bilag 3)

Citatet viser, at socialrådgiver 1 ikke har oplevet, at der har været en analytisk omsætning af det teoretiske fundament for at afholde børnesamtaler, med henblik på at skabe transfer. Denne del derfor har været socialrådgiverens egen opgave efter endt uddannelse, på linje med pointen fra den svenske undersøgelse. Spørgsmålet bliver her, om det alene påhviler socialrådgiveruddannelsen at sikre den analytiske omsætning? Eller handler det også om, hvorvidt de studerende selv har viljen og modet til at arbejde med den konkrete omsætning, og at en del af dette arbejde først sker efter endt uddannelse? Øystein Henriksen (2022) udtrykker det mere præcist ved at hævde, at uddannelse og praksis er forskellige, og at det uundgåeligt handler om at *kaste sig ud i det*, når socialrådgivere møder praksis efter endt uddannelse. Henriksen begrunder sit synspunkt med, at det aldrig vil være muligt at klæde de studerende tilstrækkeligt på til praksis. Det vil være en forløbende proces hele tiden at tilpasse sig den kompleksitet, der kendetegner praksis og socialt arbejde som fag. En kompleksitet som kræver et konstant læringsfokus (Henriksen et. Al 2022: 72).

I forbindelse med den praktiske omsætning af relationel velfærd, på baggrund af de kompetencer socialrådgiveruddannelsen giver de studerende, ligger begrebet om fagprofessionel dømmekraft i en naturlig forlængelse af teorien om Transfer. Det gør det gør den, fordi fagprofessionel dømmekraft handler om, at fortolke hvordan en problemstilling ligner andre problemstillinger, fordi der er sammenfald mellem visse faktorer (Møller et. Al 2021: 62). Det ligger i tråd med transferbegrebets overføring af viden fra en situation til en anden, dog med en mere direkte kobling til det praktiske sociale arbejde idet, dømmekraftbegrebet ifølge Møller, Hermansen og Møller tager udgangspunkt i hvordan identifikation af et givet problem giver anledning til en bestemt indsats (Møller et. Al 2021: 63). Den tættere kobling til omsætning i praksis er relevant for specialet for at kunne belyse udfordringer overgangen fra uddannelse til praksis med udgangspunkt i hvilke typer af viden der vægtes.

8.1.2 Fagprofessionel dømmekraft – ” I har spurgt efter en facitliste, og den findes ikke”

Det analytiske fokus på den praktiske omsætning af relationel velfærd tager afsæt i specialets problemformulering, men selve inddragelsen af dømmekraftbegrebet, som det er defineret af Møller, Hermansen og Møller, stammer fra det empiriske materiale, hvor Lektor 2 fortæller om, hvordan hun taler til de studerende i forbindelse med deres dimission:

”Igennem de sidste 3- 4 år har I spurgt efter en facitliste, og den findes ikke... Det er så vigtigt, at hver gang I skal noget, forholder jer til den subjektive side og den objektive viden og arbejder på at sikre den inferens, som gør, at man kan udvise den her dømmekraft, og man kan tage vare på det her skøn, som man har.” (Bilag 3)

Lektor 2 taler her om den nødvendige balance, som de studerende skal finde mellem den objektive viden, som også kan betegnes som den akademiske viden, og den subjektive viden, som jeg ser som den kontekstafhængige viden jævnfør den ovenstående analytiske diskussion. I forlængelse heraf ses der belæg for at sætte spørgsmålstegn ved, om de studerende klædes tilstrækkeligt på til at kunne udøve den fagprofessionelle dømmekraft? Eller er det egentlig en opgave for socialrådgiveruddannelsen?

De styringsmæssige forandringer i bevægelsen fra New Public Management til New Public Governance præger også den fagprofessionelle dømmekraft. Det gør de fordi, det har betydning for, hvad der prioriteres som vigtigt i tilrettelæggelsen af de konkrete indsatser, hvor en større vægtning af den administrative del af arbejdet betyder, at standardiserede indsatser får større gennemslagskraft (Møller et. Al 2021: 61). Denne pointe kan være med til at forklare, at der kan komme ubalance i den fagprofessionelle dømmekraft ud fra Hermansen, Møller og Hermansens udlægning. New Public Management har været dominerende i mange år i alle aspekter af det sociale arbejde, hvor en øget fokusering på evidens har betydet, at den forskningsbaserede viden er vokset (Jensen & Krogstrup 2017: 39). Der ser derimod anderledes ud med New Public Governance, som vægter den omsorgsfulde relation og dermed en mere kontekstafhængig viden (Torfing & Triantafillou 2017 :10). Som den indledningsvise indskrivning i feltet viste, befinder vi os aktuelt i en brydningstid mellem paradigmerne, og der findes endnu ikke meget forskning i relationel velfærd. Det betyder at socialrådgiveruddannelsen har en grundlæggende udfordring i at kvalificere de studerende til denne praksis.

Denne vægtning mellem forskellige typer viden sætter Lektor 1 ord på ved følgende citat:

"Og selv på bachelorniveau ikke? Så sidder de jo der og stammer, fordi hvordan gør man anerkendelse? Ja, men så kommer det jo sådan til at handle om kommunikation og kommunikationsstrategier og sådan noget. Men hvad vil det sige at anerkende et andet menneske? Hvad sker der i mødet? Jeg kan godt høre du har styr på dine definitioner. Jeg kan godt høre, at du sådan på et teoretisk plan har styr på din kommunikation, men hvad der sker der? Altså hvordan gør du det? Der er de på herrens mark ikke? Mange. Ja så er der jo nogle, der kan man sige, har et medfødt talent, eller kan noget, eller har en sensitivitet med sig, som kommer i spil. Men så bliver det sådan meget personafhængigt..." (Bilag 3)

Videre i interviewet udtaler lektor 1 følgende, som supplerer ovenstående pointe:

"..Det handler ikke kun om viden, det handler ikke kun om hvad man ved om kommunikation.. Det her handler også om, hvordan gør man det? Hvordan bruger jeg, alt det vi har lært? Fordi jeg gør det, åbenlyst ikke på samme måde, som min kollega eller min medstuderende herovre, hvor de siger, at det får de øje på sjette semester. Indtil da har de sådan en sandhedssøgen." (Bilag 3)

Leder 2 berører med følgende citat samme problematik ud fra et praksisperspektiv, hvor det handler om, hvordan de socialrådgiverstuderende møder praksis:

"... De skal selvfølgelig komme ind med den viden de nu har, men de skal lægge den der ekspert... De skal tilbyde deres viden, stille den til rådighed ind i relationen. Der tror jeg også, at der er noget man kan gøre anderledes ude på uddannelsesinstitutionerne. De kommer og er satme skriftlige dygtige. Det kan de bare. Og de laver de vildeste socialfaglige vurderinger og sådan noget." (Bilag 3).

Lektor 1 fremhæver at de studerende har nemmere ved at tale om den teoretiske viden om kommunikation, men at det er svært for mange at overføre denne viden til en konkret situation, hvor de skal anerkende et andet menneske. Leder 2 har en lignende oplevelse af at de nyuddannede socialrådgivere er dygtige til at skrive socialfaglige vurderinger, men at de har svært ved det konkrete møde med borgeren, hvor de kommer som ekspert på den teoretiske viden. De 2 eksempler vidner om, at der brug for en diskussion af betydningen af forskellige typer af viden. Tove Rasmussen

(2015) redegør for hvordan nutidens vidensproduktion hænger sammen med, hvordan det sociale arbejde forvalter dømmekraften. Med baggrund i forskning på området indsnævrer Rasmussen det til at handle om *refleksion-i-handling*. Dette perspektiv beror på et syn på produktion af viden som et partnerskab mellem eksempelvis forskning og praksis (Rasmussen 2015: 181). Det betyder, at opdelingen mellem den akademiske viden og den kontekstafhængige viden ikke bliver så stringent. I tråd med denne udlægning af den fagprofessionelle dømmekraft er Harald Grimens (2008) perspektiv, som tager udgangspunkt i den mangfoldighed, som kendetegner det sociale arbejde. Han pointerer, at forholdet mellem teori og praksis er komplekst, og at det ikke er afgørende at se på det sociale arbejde i sin helhed, men at forskellige uafhængige dele kan ses i en fælles sammenhæng, hvis det er en forudsætning for omsætningen i praksis. Det kalder Grimen for *praktiske syn-teser*, og dermed bliver det arbejdsopgavens karakter i praksis, der er bestemmende for, hvilke elementer af faget, der er brug for at trække på (Grimen 2008: 84). At mestre dette som praktiker bliver dermed en anden måde at betragte den fagprofessionelle dømmekraft på. Rasmussen og Grimen tilføjer dermed et mere dynamisk element ind i den fagprofessionelle dømmekraft, som nuancerer den udlægning Møller, Hermansen og Møller har, som Lektor 2 har inspireret til. Når den fagprofessionelle dømmekraft sættes i sammenhæng med relationel velfærd, ser jeg en mere dynamisk udlægning af begrebet som hjælpsom. Som redegjort for under problemfeltet, er relationel velfærd svær at konkretisere fuldstændig, fordi det netop handler om at se kompleksiteten som et grundvilkår. Det betyder, at det ikke handler om at løse menneskers problemer, men at gøre dem i stand til bedre selv at kunne håndtere de udfordringer, de møder (Cottam 2018: 29). I den forståelse er der måske netop brug for en dynamisk forståelse af dømmekraften som begreb, hvor det handler om at trække på elementer fra faget, ud fra hvad der giver bedst mening i den konkrete situation med en specifik borger. Måske har borgeren brug for udelukkende objektiv viden, om eksempelvis juridiske rettigheder, for selv at kunne handle videre på oplysningerne. Mens andre borgere udelukkende kan have brug for, at et andet menneske bare er der og lytter uden at byde ind med fagspecifik viden.

Møller, Hermansen og Møller hævder, at tvivl er en forudsætning for at kunne udøve den fagprofessionelle dømmekraft, fordi man som socialrådgiver skal håndtere situationer, hvor der ikke findes sikker eller objektiv viden (Møller et. Al 2021: 79). Det at turde være i tvivl, er derfor en vigtig kvalitet hos socialrådgivere, som kan stå i kontrast til den sandhedssøgen hos de studerende, som Lektor 1

fremhæver. Direktør i SUS Vibeke Norman Andersen udtaler i et interview, at de mennesker som oplever problemer i deres hverdag, og som kommer i kontakt med systemet, har vigtig erfaringsbaseret viden. Det centrale bliver, at systemerne skal turde give plads til perspektiverne, og trække disse videnskilder ind i løsningen af problemerne (SUS 2023). Det forudsætter at socialrådgivere erkender, at de ikke har alle svar, og at de tør være i tvivl.

8.1.3 Opsamling

Socialrådgiveruddannelsen har fokus på at sikre høj grad af transfer hos de studerende, men empirien viser, at den øgede akademisering af uddannelsen kan være en udfordring i forhold til dette, særligt når det gælder kvalificeringen til at kunne praktisere relationel velfærd. Kendskabet til relationel velfærd ser ud til at være lille på socialrådgiveruddannelsen, hvilket også giver centrale udfordringer, fordi grundig viden er en forudsætning for at sikre transfer. Omsætningen fra teoretisk viden til konkrete færdigheder i praksis bliver særlig central, når det gælder relationel velfærd, fordi værdierne i tilgangen er centret omkring det konkrete møde med borgeren, hvor den teoretiske viden derfor ikke kan stå alene. Subjektive eksempler er generelt virksomme i den praktiske omsætning af viden fra socialrådgiveruddannelsen til praksis, men i dette tilfælde forudsætter det, at der er den tilstrækkelige viden tilgængelig om relationel velfærd. Hvis det ikke er tilfældet, kommer omsætningen til at påhvile den enkelte socialrådgiver selv efter endt uddannelse, hvilket kan føles ensomt for den enkelte. Samtidig kan det også diskuteres, hvorvidt det er forventeligt, at omsætningen påhviler den enkelte socialrådgiver efter endt uddannelse, og at omsætningen skal ses ind i et krav om en kontinuerligt at arbejde med egen læring.

Begrebet om den fagprofessionelle dømmekraft understøtter en dybere forståelse af, hvordan det sociale arbejde konkret udmønter sig. Én forståelse på begrebet kan være, at det handler om at sikre den balancerede vægtning mellem den akademiske viden og den kontekstafhængige viden. Den udlægning inddrager de styringsmæssige forandringer, som en forklaring på at den professionelle dømmekraft, kan virke ude af balance hos de studerende, når det gælder relationel velfærd. Dette fordi de introduceres til det sociale arbejde på socialrådgiveruddannelsen ud fra en New Public Management forståelse, hvor praksis i en kommune som Aarhus, stiller krav til at de studerende kommer med en mere New Public Governance forståelse af det sociale arbejde. En alternativ forståelse er, at den ovenstående udlægning af den professionelle dømmekraft ikke i tilstrækkelig grad

ser kompleksiteten i den enkelte situation, og at en mere kontekstafhængig udlægning af dømmekraftsbegrebet bedre omkranser relationel velfærd som tilgang i det sociale arbejde.

Den forskningsbaserede viden indenfor relationel velfærd er endnu meget begrænset, hvilket medfører et centralt paradoks i kvalificeringen af socialrådgiveren til at kunne praktisere relationel velfærd. Paradokset ses ved at praksis efterspørger socialrådgivere, der er kvalificeret til at arbejde med relationel velfærd, men det er ikke muligt at kvalificere dem tilstrækkeligt på socialrådgiveruddannelsen på grund af manglende forskning og viden om relationel velfærd. Denne problematik kan med fordel belyses nærmere i en mere direkte kobling til praksis, hvor begreberne om transfer og fagprofessionel dømmekraft nuanceres yderligere i et samspil med øvrige begreber og empiriske fund. Det sker i en videre analyse og diskussion af uddannelsens rolle i forhold til at kvalificere socialrådgivere til praksis.

8.2 Perspektiver på praksis – krav og forudsætninger

Følgende analysekapitel retter særligt blikket mod praksis, hvor sigtet er at opnå en dybere forståelse af de forudsætninger, som socialrådgiverne møder praksis med. Derudover en forståelse af hvorvidt de stemmer overens med de krav, en offentlig arbejdsplads som Aarhus Kommune stiller til de socialrådgivere, de ansætter. Denne del af analysen tager udgangspunkt i betydningen af den kontekstafhængige viden, hvor habitus-begrebet af Bourdieus skal hjælpe til en forståelse af denne type viden. Kapitlet tager udgangspunkt i en udtalelse fra Lektor 1 omkring koblingen mellem uddannelse og praksis. Dernæst inddrages ledere og socialrådgivere mere direkte i analysen blandt andet med et perspektiv på, hvordan personligheden bruges som et redskab i det professionelle virke. Dette perspektiv suppleres af en kritisk vinkel fra Järvinen og Mik-Meyer, som bidrager til en forståelse af den kompleksitet, der omkranser krav og forventninger til socialrådgiveren, hvor den fagprofessionelle dømmekraft igen fremhæves som central.

8.2.1 Habitus – *”mange studerende er ikke nødvendigvis super akademisk-tænkende”*

Lektor 1 bruger betegnelsen *at være akademisk tænkende*, hvilket fremhæves i overskriften på dette underkapitel, som et interessant input i en analyse af, hvordan der kan skabes transfer i praksis. Ifølge Walgren & Aarkrog (2012) er det en vigtig pointe, at transfer skal ses som en proces. Kritikken af teorien har blandt andet været, at hvis læring udelukkende er bundet op på de konkrete eksempler, vil den viden ikke kunne overføres til andre sammenhænge, og derfor findes transfer ikke (Walgren & Aarkrog 2012: 149). Ifølge Walgern og Aarkrog foregår det ikke så lineært, og det er centralt at forstå, at den viden og kunnen man anvender hele tiden tilpasses med baggrund i de menneskelige egenskaber (Ibid: 150). For en dybere forståelse af disse processer, finder jeg det relevant at inddrage Bourdieus begreb om habitus. Bourdieus kalder habitus for *”socialiseret subjektivitet”* (Priour & Sestoft 2006: 39), hvilket kan bidrage med en forståelse af de personafhængige forhold, som Lektor 1 omtaler i sin beskrivelse af de studerende nedenfor. Når det gælder kvalificeringen af socialrådgiveren til at kunne praktisere relationel velfærd i praksis, kan det være interessant at tage afsæt i socialrådgiveruddannelsens rolle i kvalificeringen. Herunder hvilke værdier, der skal vægtes i processen, hvor de studerende klædes på til praksis. Lektor 1 giver sit perspektiv på koblingen mellem uddannelse og praksis:

"... Særligt de nordiske lande, men også den relation jeg har til England og Skotland. Der er der faktisk rigtig mange, som stadigvæk har et anker ude i praksis, samtidig med at de laver forskning... Den der relation mellem praksis og forskning, den er ikke så afmonteret..." (Bilag 3)

"Det handler om, at vi skal få noget erfaringsbaseret og noget teoretisk viden til at spille sammen, fordi det kan noget helt andet ikke? (Bilag 3)

"... Jeg tror, det er derfor, jeg siger at vi skal se uddannelse som en destination på en lang rejse... Fordi vi får rigtig mange studerende ind, som har en meget personlig motivation, indignation, engagement i at ville det her, og som ikke nødvendigvis er sådan super akademisk-tænkende, men som har noget med sig, som har en værdi, og jeg tror det er noget af det vi skal bruge for netop også at kunne få det her med den relationelle til at spille". (Bilag 3)

Citaterne fra Lektor 1 er udtalt i forlængelse af hinanden og giver anledning til en analyse af, hvordan der kan arbejdes med de forskellige typer af viden. Den videns-opsamling, der allerede er lavet omkring relationel velfærd, som formentlig vil vokse, kunne ifølge Lektor 1 med fordel have en tæt opkobling til socialrådgiveruddannelsen. Det vil sikre en stærkere vidensdeling mellem praksis og uddannelse. Videre i interviewet oplyser Lektor 1, at nogle af de studerende kommer med andre kvaliteter end den traditionelle akademiske tænkning. Set i lyset af relationel velfærd, åbner Lektor 1 op for en diskussion af hvilke værdier, der skal vægtes, når de studerende skal kvalificeres til at praktisere relationel velfærd. Lektor 1 berører her en relevant diskussion af den magt uddannelsesinstitutionerne har. Bourdieu hævder, at det er de akademiske færdigheder, der vægtes på uddannelsesinstitutionerne, hvilket giver ulige muligheder for de studerende (Priour & Sestoft 2006: 81). Relationel Velfærd, som repræsenterer en mere governance-orienteret styringslogik, kan måske være med til at skubbe socialrådgiveruddannelsen i en mere retfærdig retning, når det gælder de muligheder, som de studerende har. Ifølge Lektor 1 bliver det værdifuldt, hvad de studerende bringer med sig, som ikke handler om den akademiske viden. Det kan give grobund for en tættere kobling mellem praksis og uddannelse, hvor den akademiske viden balanceres mere ligeligt i forhold til de mere menneskelige kvaliteter, som praksis i det sociale arbejde også trækker på. Det er i tråd med det sociale arbejdes formål som både en *"praksisbaseret profession og en akademisk disciplin"* (IFSW, 2014). Diskussionen om den rette vægtning mellem de to dele er højaktuel. Dansk Socialrådgiverforening bringer i deres fagblad i maj 2023, flere artikler om netop det spørgsmål. Det fremgår,

at der ses et fald i antal ansøger til socialrådgiveruddannelsen, samt et fald i de studerendes karaktergennemsnit. Tallene viser, at kun én studerende ud af fem har et karaktergennemsnit på over syv (Dansk socialrådgiverforening 2023). Det giver anledning til en nuanceret debat. På den ene side kan tallene ses som et tegn på, at socialrådgiveruddannelsen allerede nu bevæger sig i en retning, der sikrer at flere studerende fra ikke-akademiske hjem har mod på at tage socialrådgiveruddannelsen. Dette perspektiv problematiseres med bekymring for, at de studerende der uddannes idag ikke har et tilstrækkeligt fagligt niveau. Uddannelses- og Forskningsminister Christina Egelund peger på at reformere uddannelsen og undersøge om indholdet på uddannelsen er det rigtige (Ibid).

I Aarhus Kommune er man meget optaget af de menneskelige kvaliteter. I det empiriske materiale findes en række udtalelser, hvoraf det fremgår, at de menneskelige egenskaber vægtes højt i praksis, fremfor de mere akademiske færdigheder. Leder 2 fortæller om, hvad de lægger vægt på i rekrutteringsprocessen:

”Hvordan er det også man tager sig selv som menneske med ind i den relation, og det er jo noget vi også lægger vægt på i samtalerne, hvad er det for en fornemmelse man får af det menneske, der sidder overfor. Jeg kigger også rigtig meget på deres CV. Hvad har de lavet? Jeg har været 6 mdr. i Afrika og arbejde på børnehjem, eller hvad ved jeg. Hvad har de med sig?... Det er jeg sådan set meget mere interesseret i, end at de har et skidegodt eksamensbevis. Faktisk kigger jeg ikke på det... Jeg er meget mere interesseret i deres CV. Hvad har de med sig? Hvordan er de formet som mennesker? Det er meget mere interessant, end at de har rene 12taller.” (Bilag 3)

Citatet viser, at det er interessant for praksis at vide, hvordan det enkelte menneske er formet. Hvad den enkelte har i sin habitus fortæller, ifølge Leder 2, mere om de kvalifikationer, som er nødvendige for at arbejde med relationel velfærd, end graden af akademisk viden, som kan udmøntes i gode karakterer. Det indikerer, at New Public Governance paradigmet til en vis grad gør op med den traditionelle værdisætning af den akademiske viden på uddannelsesinstitutionerne, hvilket bidrager til en mere ligelig fordeling af magten i samfundet, som netop er en af værdierne i paradigmet (Jensen og Krogstrup 2017: 44-45). Denne pointe knytter sig til min egen forforståelse, som jeg havde med i mit møde med socialrådgiveruddannelsen for mange år siden, hvor der var studerende, som *”selv havde været en del af systemet.”* Dengang blev det set ned på som manglende professionalisme,

men i dag kunne det betragtes som en vigtig kvalitet. Det at have kendskab til udsathed gennem eget liv og bruge denne erfaringsbaserede viden aktivt ved at uddanne sig til socialrådgiver, og efterfølgende støtte andre i at skabe forandringer i deres liv. Det kunne danne fundamentet for en stærk profil som forandringsagent, i tråd med de kompetencer Mandag Morgen efterspørger under problemfeltet (Mandag Morgen 2014: 9). På baggrund af min erfaring fra praksis og fra processen omkring nærværende speciale, er det min forståelse i dag, at en studerende med erfaringsbaseret viden, om det at være i en udsat position, er værdifuld. Det giver et helt andet afsæt for at skabe mening for de mennesker, man skal hjælpe. Dog med en hårfin balance hvor det gælder om ikke at tage fokus.

De studerende trækker også selv på deres egne erfaringer, når de møder en praksis, der arbejder med relationel velfærd. De følgende to citater underbygger dette. Socialrådgiver 4 tækker på egne erfaringer som mor, hvorimod socialrådgiver 1 tækker på tidligere erhvervserfaring fra et bosted.

Socialrådgiver 4 udtaler: *"Jeg har jo børn selv, og det er jeg helt vildt glad for, fordi det jeg føler virkelig, at det kommer mig til gode. Den viden jeg har fra, både hvor frustreret man kan være som forældre, hvordan børn kan opføre sig, men også børnenes udvikling, fordi jeg har set det en til en. Og det det føler jeg, jeg bruger rigtig meget i mit arbejde, og det er jo ikke noget, jeg sådan har læst mig til på den måde, og jeg kan også drage nogle erfaringer ind. Nu siger jeg selvfølgelig ikke, at mine børn gør sådan, men bare sådan generalisere det lidt mere. Jeg bruger meget, som jeg ikke har lært på studiet. Sådan rent personlig udvikling. Det skal man jo kunne hvile i. At man er tilstrækkelig i det."* (Bilag 3)

Socialrådgiver 1 udtaler: *"Jeg har ikke selv børn, men Jeg har 7 års erfaring fra et bosted for handicappede børn, og det bruger jeg rigtig meget, og jeg synes også, at det nogle gange giver et forspring til en relation med forældrene - at jeg godt ved, hvad de snakker om.. Jeg ved virkelig, hvor umuligt en situation man kan stå i med de børn, og det giver mig noget i det. Det er heller ikke noget, vi har lært på studiet. Men det er også noget jeg trækker rigtig meget på, når jeg står i de der situationer. Jeg synes sagtens, jeg kan føle mig utilstrækkelig, og jeg synes man kan stå med nogle sager, hvor det virkelig er kompliceret... men så søger man jo hjælp de rigtige steder, og så får man ligesom fundet ud af, hvordan tackler man det her."* (Bilag 3).

Citaterne viser, at socialrådgiverne selv er meget beviste om, at de trækker på deres personlige erfaringer, hvilket Nissen kalder den erfaringsbaserede viden, som er den viden vi er formet af, som er en del af vores habitus (Nissen 2015: 123). Järvinen og Mik-Meyer (2012) giver deres perspektiv på, hvordan habitusbegrebet spiller sammen med de samfundsforandringer, der foregår mod en mere governance-orienteret styring. På baggrund af teori på området, fremhæver de, at der sker forandringer i menneskets psykologiske habitus, som et led i at samfundet forandrer sig. Der sker dermed en civilisering af menneskets følelser, der både ændrer form og udtryk (Järvinen & Mik-Meyer 2012: 144-145). Denne proces ligger i tråd med Nissens pointe om, at den erfaringsbaserede viden er foranderlig (Nissen 2015: 123). Når de nyuddannede møder en praksis, der arbejder med relationel velfærd, har denne civilisering ikke fundet sted endnu, og socialrådgiverne er angiveligt uforberedte på de forventninger, de møder i praksis. Det er i forlængelse heraf en pointe hos Järvinen og Mik-Meyer, at der sker en forandring mod at følelserne i højere grad bliver reguleret som en vigtig del af det at være professionel (Järvinen & Mik-Meyer 2012: 146). Det kan være en del af forklaringen på, at lederne i Aarhus Kommune undrer sig over nogle rådgiveres møde med praksis. Nedenfor er et par citater fra en dialog om, hvordan socialrådgiveren skal positionere sig i det konkrete møde. Leder 2 gengiver en samtale vedkommende har haft med et par rådhusbetjente, der var hidkaldt til et møde af en nyuddannet socialrådgiver. Leder 1 supplerer i forlængelse heraf med sit perspektiv på socialrådgivernes positionering:

Leder 2: *"..Jeg havde en rådgiver forleden, som jeg holdt et møde med, hende og en kollega. Så kommer vagterne. Jeg siger, I skal da ikke være her. Jo hun har bestilt os. Jeg tænkte, hvad er det lige vi signalerer til borgeren? I skal ikke være her, det har vi da styr på."* (Bilag 3)

Leder 1: *"..Hvis det er den tilgang du har til mødet med familierne.. så kommer man heller ikke til at udstråle, at de er eksperterne, og at de har svarene selv, og at jeg egentlig bare er her for at hjælpe dem med at komme hen til nogle svar som giver mening for dem, og som er med til at skabe en forandring i deres liv - og et barn der kommer i bedre i trivsel."* (Bilag 3)

De to citater viser, at praksis i Aarhus Kommune har nogle tydelige forventninger til socialrådgiverne, og at de oplever udfordringer hos nogle, der skal praktisere af relationel velfærd, i det konkrete møde med borgeren. I det empiriske materiale fremgår flere citater, hvor samme problematik

berøres. Følgende citater er eksempler herpå, hvor leder 1 og 2 har en dialog om socialrådgivernes positionering:

Leder 1:.. *”Når man kommer der med al sin faglighed, og man er mega skolet og dygtig til at lave de socialfaglige vurderinger, men at man ikke får borgeren med i det. Det er mig som rådgiver der vurderer, for det er jeg uddannet til. Men har du været i relation med borgeren?”*
(Bilag 3)

Leder 2: *”Det er også noget af det, jeg i hvert fald lægger meget vægt på når jeg taler med rådgivere. I det hele taget sådan grundlæggende værdier.. Et mind-set jeg har med mig, og det er det her med, hvordan er det, vi møder de her borgere? Altså man kan godt læse om en borger, hvor han har siddet inde for vold, og han er per definition top farlig, ham kan vi ikke snakke med og alt muligt, og jeg tænker alle mennesker har nogle ressourcer. Så hvordan er det, at vi er lidt åbne for at komme ind og se dem? Frem for at sidde og tænke shit han er farlig. Ham skal jeg ikke sidde i rum med. Han eller hun er alt muligt mere end det, så hvordan får lidt vi lidt mere åbensindet ind i vores samtaler med borgerne og ikke hæfter os for meget ved de narrativer?”* (Bilag 3)

Det at møde et menneske, der eksempelvis har begået personfarlig kriminalitet, med et åbent sind bliver en del af det professionelle arbejde med borgeren, i tråd med den førnævnte civilisering af den professionelles følelser, som også kan ses som en civilisering af den enkeltes personlighed. Analysen betoner dermed vigtigheden af den erfaringsbaserede viden, og viser hvordan der er forventninger om at bringe den i anvendelse, i en praksis som den i Aarhus Kommune. Den enkeltes personlighed bliver dermed et vigtigt redskab i det professionelle virke.

8.2.2 Fra myndig til bemyndigende – *”Der er da alle mulige ting vi skal undersøge her”*

Leder 2 pointerer i overskriften den særlige rolle socialrådgiveren har i mødet med borgeren, og hvor vigtigt det er at komme med et åbent blik. Betydningen af relationen til borgeren og værdier i arbejdet hænger sammen med pointer fra artiklen af Honstrup og Storch (2018), som udgør en del problemfeltet. Her redegør de for at socialrådgivernes position er ændret i takt med samfundsudviklingen, hvor de hævder at socialrådgiveren både skal være myndighedsperson samtidig arbejde bemyndigende overfor borgeren. Af artiklen fremgår det, at denne nye positionering stiller krav til den enkelte om at have en stæk professionel dømmekraft (Honstrup og Storch 2018: 14). Det

perspektiv uddybes yderligere af Møller, Hermansen og Møller (2021), hvor de vægter relationens betydning i den fagprofessionelle dømmekraft. De udspecificerer det til at handle om såkaldte *fællesskaber*. En betegnelse der dækker over relationen til borgeren sammenholdt med individuelle forhold hos både borgeren og den professionelle. Forhold der er undersøgt på det psykologiske forskningsområde, hvor de viser sig som afgørende for, hvorvidt en indsats har en positiv virkning for borgeren (Møller et. Al 2021: 68). Forskning på området har i forlængelse heraf vist, at metoder og tilgange på det sociale område udvikler sig i retningen af at i højere grad understøtte disse faktorer (Ibid: 76). Relationel Velfærd kan ses ind i denne udvikling, hvor personligheden får stor betydning for, hvordan du som professionel kan udøve din dømmekraft. Når det gælder Møller, Hermansen og Møllers udlægning handler det om at skabe en balanceret inferens, som tager højde for, både hvad der objektivt er det rigtige at gøre for en borger, hvordan det konkret kan omsættes, men også hvordan der kan skabes mening for borgeren samt hvordan man sikrer den nødvendige inddragelse (Ibid: 73). Møller, Hermansen og Møller giver i forlængelse heraf udtryk for, at det kræver, at den fagprofessionelle blandt andet skal have en veludviklet empati, og den enkelte skal være i stand til at agere konstruktivt og overvejet i et meget komplekst felt, hvor der ikke findes sikker viden (Ibid: 77). Hvis dømmekraften som begreb i stedet tillægges en mere dynamisk forståelse synes personligheden ikke mindre vigtig. Rasmussen kalder det som nævnt for *refleksion-i-handling* (Rasmussen 2015: 181) og Grimen kalder det for *praktiske synteser*, hvor det bliver opgavens karakter i praksis, der er bestemmende for, hvilke elementer af faget der er brug for at trække på (Grimen 2008: 84). I begge tilfælde bliver den forbindelse, det er muligt at lave til borgeren afgørende, fordi der ikke nødvendigvis er et objektivt "stillads" at holde sig til. Forandringen for borgeren beror i stedet på, hvad der skabes i et samspil med socialrådgiveren.

Helle Øbo giver sit perspektiv på nogle af disse pointer relateret til relationel velfærd i følgende udtalelse:

"Vi skal passe på vi ikke laver sådan en offentlig sektor-tilgang til forståelse af, at det er jo noget helt andet, når vi skal hjælpe andre mennesker. Selvfølgelig har vi nogle forpligtelser, og det skal vi være meget transparente omkring og sige, at det er klart, at hvis vi oplever nogle af udsat for vold, så skal vi handle... Men det er bare vigtigt at sige, at.. Vi skal passe på, vi ikke distancerer hjælperolle den som om.. Nogle gange positionerer vi mennesker, vi skal hjælpe, som nogen der er helt anderledes end os selv." (Bilag 3)

Helle Øbo udtrykker i citatet, hvordan hun ser den enkeltes habitus som værende en del af det professionelle virke, samt hvordan der sker en ny positionering af den professionelle. Helle Øbo giver i citatet, måske lidt naivt, udtryk for, at det handler om, at den professionelle både skal være myndighed og handle, hvis der er vold, samtidig med at mødet med borgeren ikke skal ses som noget helt andet end alle mulige andre relationer mellem mennesker. Helle Øbo redegør her for den menneske-til-menneske tilgang, som er fremhævet i indledningen af Knud Aarup. Her er pointen, at det at blive mødt som et menneske, og ikke som en "social klient", bidrager i sig selv til at skabe en positiv forandring.

I takt med at New Public Governance vokser frem, sker der en ændring i myndighedsrollen, hvor relationen får en større betydning. Det hænger sammen med, at relationen også bliver afgørende i den fagprofessionelle dømmekraft. Järvinen og Mik-Meyer (2012) stiller sig kritiske overfor den ændrede positionering af myndighedsrollen, idet der altid vil være grænser for, hvor meget borgeren selv kan bestemme, og at det giver et u hensigtsmæssigt modsætningsforhold, fordi der også ligger et samfundsmæssigt behov for kontrol i myndighedsrollen (Järvinen & Mik-Meyer 2012: 23). Samlet set giver Järvinen og Mik-Meyer udtryk for, at det kan føre til at socialrådgiveren kan stå tilbage med en usikkerhed over, hvordan det gode sociale arbejde rent faktisk skal udføres, og at der er brug for at et komplekst fortolkningsarbejde i dette felt af modsatrettede hensyn. Pointen kan ses som en yderlig faktor af den førnævnte manglende civilisering af de nyuddannede socialrådgivere. På den ene side skal den professionelle indtage en tilbageholdende rolle overfor borgeren, som i tråd med hele governance-paradigmet selv er *eksperten i eget liv*. Samtidig er der tale om et arbejdsområde med stigende bureaukratiske krav og komplekse problemstillinger (Ibid: 27).

Forventningerne til socialrådgivere, der ansættes i Aarhus Kommune, og som skal praktisere relationel velfærd kan ses i det komplekse billede som Järvinen og Mik-Meyer tegner. Det fremgår af følgende citat, hvor Leder 2 udtaler sig om nogle nyuddannede socialrådgiveres møde med praksis, og hvordan pågældende leder oplever, at de kommer med en mere traditionel positionering af myndighedsrollen.

Leder 2: *"Det er helt klart det jeg oplever – det er mig der er eksperten her, ikke også. Et eksempel med en nyuddannet rådgiver på sparringsmøde, hvor der er en sag, der har været åben i 1,5 måned, og der er noget vold... Ja der er flere ting på spil, og så siger hun, skal den ikke på*

samråd? Samråd er med henblik på at vurdere anbringelse, og så tænkte jeg, hvordan i alverden kan du dog tænke den tanke?... Der er da alle mulige ting vi skal undersøge her. Det der med - uha nej, der er vold, og der er et barn der har haft det svært de første år... Altså der er jo 12.000 ting man kan gå i gang med at undersøge, så det der med at gribe til... Lige lave en lynhurtig analyse det er forfærdeligt, det kan man ikke og alt muligt - skal det barn ikke anbringes? Nej det skal det så ikke. Eller det kan da godt være, men det er slet ikke der vi er endnu, vi skal jo stille og roligt i gang og ud og tale med forældrene og så videre.” (Bilag 3)

Citatet indikerer, at nogle socialrådgivere, der møder en praksis som den i Aarhus, kan være forvirrede over, hvad der egentlig betragtes som godt socialt arbejde, og hvilken rolle det er, de skal udføre. Pågældende socialrådgiver kan sikkert stå tilbage med en helt legitim undring over, om et barn der udsættes for vold ikke skal anbringes. Samtidig giver citatet umiddelbart indtryk af en meget tydelig kommunikation og en mere ensidig problemforståelse, end den dynamiske dømmekraft som tidligere beskrevet. Citatet skal også ses i lyset af den bevågenhed børneområdet har haft i medierne på baggrund af enkeltsager. Møller, Hermansen og Møller hævder, at disse enkeltsager har været med til at sætte dagsorden på det specialiserede socialområde, fordi mediebevågenhed har ført til lovmæssige ændringer og reformer (Møller et. Al 2021: 43). Komplexiteten stiller krav om et nuanceret fortolkningsarbejde, hvor en dynamisk fagprofessionel dømmekraft bliver afgørende. Lektor 1 udtaler sig om denne kompleksitet, og hvordan de som uddannelsesinstitution forsøger at ruste de studerende.

Lektor 1 udtaler: ”Jeg tænker også, vi som uddannelse har en opgave i at udvikle et mindset, hvor det der med at løfte blikket, fordi vores samfund udvikler sig, karakteren af de sociale problemer udvikler sig, vi skal hele tiden... genopfinde. Både i den konkrete sag og i det konkrete møde med et menneske eller en gruppe af mennesker, men også i forhold til nogle samfundsproblemer, så skal man hele tiden genbesøge og genfortolke vores forståelser og forklaringer, og de løsningsmuligheder vi ser. Praksis er jo sådan noget med at have snuden i sporet, og der tænker jeg, vi har en rolle som uddannelsesinstitution til at sige, at når man har snuden i sporet, så skal ind i mellem også lige løfte blikket.”

Maria Appel Nissen (2015) giver, med sin udlægning af forskellige former for viden i socialt arbejde, et sprog for de krav, der er til socialrådgiveren i et New Public Governance paradigme. Et sprog der

kan underbygge forståelsen af den kompleksitet, der kendetegner paradigmet, hvor socialrådgiveren forventes at være vidende og ikke-vidende på samme tid. Det kommer også til udtryk, når Lektor 1 hævder, at socialrådgiveren hele tiden skal genopfinde det sociale arbejde. En forståelse af forskellige typer viden i socialt arbejde, og hvordan de spiller sammen, giver overordnet den enkelte socialrådgiver et grundlag for at vurdere det sociale arbejde, samt viden om hvordan det konstrueres i mødet mellem borgeren og systemet (Nissen 2015: 122-123).

Citatet af Lektor 1 taler ind i det Nissen betegner som professionsviden, hvor der ikke findes sikker viden om, hvordan det rigtige sociale arbejde skal udføres, og hvor der i kraft heraf, hele tiden er et videns-underskud. Det håndterer den enkelte socialrådgiver ved at kombinere flere former for viden, som et led i professionsudøvelsen (Nissen 2015: 127). Det stiller krav til den enkelte om at genfortolke forståelser og forklaringer, som Lektor 1 udtrykker det. Det kan sammenlignes med at socialrådgiveren benytter sin fagprofessionelle dømmekraft, hvor det ifølge Møller, Hermansen og Møller bliver centralt at skabe en balanceret inferens mellem det objektive og den subjektive (Møller et. Al 2021: 65). Hvis dømmekraft begrebet derimod ses ud fra en mere dynamisk forståelse, bliver det ikke så afgørende at finde en balance mellem to poler. Rasmussen redegør for perspektiver på viden i socialt arbejde. Der kan ses en bevægelse fra en mere traditionel produktion af ekspertise, på linje med den vidensproduktion der sker i den akademiske verden, mod en mere praksisnær ekspertise, der fokuserer på den konkrete omsætning (Rasmussen 2015: 180-181). Mere konkret handler det om at have forskellige handlemuligheder til rådighed i praksis såsom forskellige perspektiver, specifik viden og særlige kompetencer (Ibid: 190) I forlængelse heraf er det en pointe, at dømmekraften udspiller sig imellem det objektive og det subjektive, uden at det er muligt at konkretisere nogen af delene (Ibid: 191) Jeg mener denne fortolkning er væsentlig i forståelsen af dømmekraften, når det gælder relationel velfærd, hvor udlægningen af Møller, Hermansen og Møller har tendens til at fremstå mere instrumentel. Fokus er rettet mod det borgeren bringer ind i mødet, og det sociale arbejde opstår i et samspil mellem socialrådgiver og borger, hvor socialrådgiveren må trække på de redskaber, der giver mening i situationen.

8.2.3 Opsamling

En stærkere kobling mellem praksis og socialrådgiveruddannelsen som vidensinstitution, ses som fordelagtig i ønsket om at kvalificere socialrådgivere til at praktisere relationel velfærd. Vægtningen af andre kvalifikationer, end de akademiske alene, er central. En mere balanceret vægtning, kan

medvirke til, at uddannelsen som socialrådgiver bliver mere tilgængelig for alle borgere i samfundet. Der ses allerede takter i den retning. Samtidig giver det anledning til opmærksomhed på, hvorvidt de studerende får et tilstrækkeligt højt fagligt niveau. Som tidligere belyst, er teoretisk viden afgørende for, at der overhovedet sker transfer. De menneskelige kvalifikationer vægtes i den praktiske omsætning og bidrager til en tættere kobling mellem uddannelse praksis bundet op på mere personlige værdier. Værdier som udspringer af, hvordan den enkelte er formet gennem sin livserfaring. På den måde kan den enkeltes habitus komme til at indeholde vigtige kvalifikationer til at kunne praktisere relationel velfærd. Kapitlet har belyst, hvordan socialrådgiverens positionering ændrer sig, i takt med at samfundet ændrer sig og stiller nye krav til relationen mellem borger og system. Socialrådgiveren skal både være myndighedsperson og arbejde bemyndigende på samme tid, hvilket kan efterlade de nyuddannede socialrådgivere med en helt legitim forvirring. Det medfører også kritik i form af en uhensigtsmæssig dobbelt positionering. En del af løsningen herpå, er et komplekst fortolkningsarbejde, hvor professionsviden danner grobund for den professionelle dømmekraft. Den bemyndigende positionering af socialrådgiveren betyder, at det måske ikke alene handler om en balanceret inferens men i høj grad om, hvad der kan skabes i samspil med borgeren, som kan have mange forskellige udtryk. Begreberne kan hjælpe med at åbne op for en diskussion af det sociale arbejde er ud fra forskellige perspektiver, hvilket måske kan give retning i et felt med meget stor kompleksitet og underbygge de faglige argumenter på området.

8.3 Perspektiver på Samfundet – fag og forandringer

Det sidste analysekapitel tager de faglige diskussioner op i et samfundsperspektiv i en analyse af socialrådgiverprofessionens rolle, både når det gælder udviklingen af socialrådgiveruddannelsen samt udviklingen af socialrådgiverens rolle og funktion. Analysen inddrager empirien bredt men med et særligt fokus på ekspertinterviewet med Helle Øbo. Denne sidste del af analysen ser de andre kapitler i et bredere perspektiv, hvor en dybere forståelse af udfordringerne søges opnået ved at inddrage institutionel teori i sammenhæng med den samfundsmæssige udvikling. Kapitlet afsluttes med et mere konkret bud på nogle af spørgsmål, den samlede analyse har stillet.

8.3.1 Fremtidens uddannelse *"Vi har også en formidlingspligt i det her virke"*

Helle Øbo fremhæver, i citatet i overskriften, at socialrådgiverne har en formidlingspligt, hvilket hænger sammen med den afgørende rolle socialrådgiverne har, når det gælder udvikling af faget, hvilket er omdrejningspunktet for kapitlet. Komplexiteten i nutidens sociale arbejde, og hvordan

socialrådgiveruddannelsen som institution understøtter kvalificeringen af socialrådgiveren til at kunne praktisere relationel velfærd er interessant set i lyset af det empiriske materiale. Lektor 1 udtaler sig om socialrådgiveruddannelsen på et institutionelt niveau, som kan give anledning til en interessant diskussion af om tiden er ved at løbe fra socialrådgiveruddannelsen. Lektor 1 taler om, hvordan forskellige styringslogikker er med til at forme det sociale arbejde og selve tilrettelæggelsen af uddannelsen.

Lektor 1 udtaler: *"Måske hvis vi er rigtig dygtige, så tager vi det bedste fra det bistandsloven kunne, og lader det dårlige være, og det bedste fra den høje grad af specialisering. Ja og så skaber vi noget nyt, ikke? Og hvordan det kommer til at se ud, det skal jeg ikke kloge mig på her, men jeg ser nogle takter. Så får vi en udfordring på vores uddannelser, for når jeg lytter til vores studerende, så siger de, I har jo også silo-opdelt uddannelsen. De her moduler oplever de jo som en konsekvens af den her silospecialisering. Hvor første semester er sådan allround, eller hvad skal man sige? Det er sådan en introduktion til faget ikke? ..Men så får de det jo: beskæftigelse, børn-familie, voksne udsatte, voksne handicap - og får den der, bliv i sporet."*

(Bilag 3)

Lektor 1 udtaler sig om begyndende ændringer i styringslogikker, og hvordan pågældende ser at der begynder at ske en bevægelse i samfundet, hvor socialrådgiveruddannelsen bør følge med tiden, idet modulopdelingen af uddannelsen bidrager til en traditionel silo-tænkning. For at opnå en dybere forståelse af det budskab Lektor 1 giver, er det hjælpsomt at inddrage institutionel teori. Det kan ved første øjekast virke oplagt at ændre socialrådgiveruddannelsen væk fra modul-opdeling, hvis både undervisere og de studerende finder den problematisk, men som Lektor 1 antyder, er det ikke så enkelt. Socialrådgiveruddannelsen er i en institutionel forståelse underlagt forskellige typer af isomorfi. Isomorfi handler som nævnt om en *ensliggørelse*, som kan opstå på baggrund af forskellige faktorer (Pedersen 2014: 242).

Der er den tvangsmæssige isomorfi, hvor en myndighed har ret til at bestemme over specifikke organisationer (Pedersen 2014: 242). Når det gælder socialrådgiveruddannelsen, er det foruden bekendtgørelsen på området interessant at fokusere på det statslige akkrediteringssystem. Det består af et råd, der skal sikre gennemsigtighed og sammenhæng på professionsuddannelserne, ved at de skal leve op til en række kriterier. I rådet sidder forskellige profiler, hvor nogle er forankret i det

private arbejdsmarked og i helt andre fagområder, end det sociale arbejde (Akkrediteringsrådet 2023). Akkrediteringsrådets berettigelse og virke taler ind i en opblødning af den normative isomorfi. Den normative handler om hvordan en profession har kontrol over sit arbejdsområde blandt andet gennem uddannelsesinstitutionen (Pedersen 2014: 244). Det at give andre faggrupper en stemme ind i tilrettelæggelsen af socialrådgiveruddannelsen kan være med til at modvirke, at socialrådgiverfaget lukker sig om sig selv, som den normative isomorfi ellers bidrager til, hvis den står alene. Ifølge den normative isomorfi er selve socialrådgiverprofessionen, der skal ændre sig for derved at give illegitimitet til at socialrådgiveruddannelsen følger med og gradvist ændrer sine grundlæggende strukturer, for at kunne imødekomme de kvalifikationer der efterspørges i praksis (Ibid). Torfing & Triantafillou (2017) redegør for hvordan bevægelsen fra et styringsparadigme til et andet forudsætter, at der sker en række samstemmende ændringer, herunder en ændring i den grundfortælling som et paradigme hviler på (Torfing & Triantafillou 2017 :11). Lektor 1 berører denne grundfortælling i følgende tre citater, som begynder at ændre form. Citaterne er udtalt i forlængelse af hinanden.

”Jeg tror simpelthen ikke på, at vi får udviklet de kompetencer, de færdigheder, der skal til for at kunne være i det her relationelle samskabelsesunivers ved at have modul silotænkning... Det er der i hvert fald nogen der siger, jamen de her moduler, de afspejler jo de specialiseringer, som det her management, det her rationale. Vi har faktisk problemer med, for eksempel når vi taler om udsathed blandt voksne. Det kan vi jo ikke uden at snakke beskæftigelse. Og hvad nu med det der med familien ikke?” (Bilag 3)

”Så skal vi bruge det til, at de så bliver dygtige til både at tilegne sig ny viden. Men også at være empirisk undersøgende. Lave analyser der kan gøre, at de kan forstå og forklare sociale problemer, altså også teoretisk. Men hovedvægten skal ligge på, hvad skal man sige, den der kontinuerlige undersøgelse, nysgerrighed på - Hvordan arbejder vi med det her? Meget mere projektorienteret. Meget mere ude i felten.” (Bilag 3)

”Og hvis vi formår det, det tror jeg er forudsætningen for, at vi kan udvikle de kompetencer der skal til for at arbejde med relationel velfærd. Hvor at det, vi gør i dag, det er, at vi ser uddannelse som noget der har en start og en slutning. Og de studerende opfatter uddannelse som en lang række af eksaminer.” (Bilag 3)

Lektor 1 beskriver, hvordan kvalificeringen af socialrådgiveren til at kunne praktisere relationel velfærd hænger sammen med hvordan socialrådgiveruddannelsen tilrettelægges. Det trækker tråde til den generelle udvikling i samfundet, hvor der sker en ændring fra New Public Management til New Public Governance. Den klassiske silo-opdeling af samfundet kan ses i lyset af New Public Management i kraft af det effektiviserings – og specialiseringsfokus, som tegnede paradigmet (Jensen & Krogstrup 2017: 40-41). Lektor 1 fortæller videre, at den klassiske opdeling i moduler, som ikke er fulgt med tiden, besværliggør kvalificeringen af socialrådgiveren til en praksis som den i Aarhus Kommune, hvor præmissen ser anderledes ud. Det berører derfor grundfortællingen, om hvad socialrådgiveruddannelsen skal i fremtiden. Lektor 1 giver sit perspektiv på det spørgsmål, som er at arbejde med samskabelse og sikre en tættere kobling mellem den forskningsbaserede viden og den kontekstafhængige viden. En stærkere kobling mellem uddannelse og praksis kan, ifølge nærværende analyse, bidrage til den nødvendige institutionelle nytænkning, som det fremhæves af Torfing & Triantafillou. En nytænkning der er brug for med henblik på at sikre en større sammenhængskraft i den offentlige sektor. Det kan eksempelvis betyde, at spørgsmålet om en borgers beskæftigelse ikke ses helt uafhængigt af eventuelle familiemæssige udfordringer, hvor et barns skoleværing besværliggør borgerens fremmøde i et praktikforløb. De fremhæver, at en faktor i denne bevægelse er at lægge organisationer sammen (Torfing & Triantafillou 2017 :10). Men baggrund i den forståelse, kan det at lægge moduler sammen, for at skabe større sammenhæng, ses som en naturlig forlængelse af den samfundsmæssige udvikling, som forplanter sig i den institutionelle forståelse af uddannelse. Hvordan den bevægelse konkret vil tage form, afhænger af hvorvidt socialrådgiverfagets ser deres egen grundfortælling ændre sig i lyset af, at samfundet ændrer sig.

Udover at selve grundfortællingen skal ændre form, er styringsværktøjerne også et af de områder, der skal ændre sig, for at der kan være tale om et paradigmeskifte (Torfing & Triantafillou 2017 :11). Når det gælder socialrådgiveruddannelsen, har socialrådgiverne konkrete perspektiver på styringsværktøjer, der kan være hjælpsomme i kvalificeringen af socialrådgiveren til at kunne praktisere relationel velfærd. Socialrådgiverne udtaler i en indbyrdes dialog:

Socialrådgiver 2: "Altså for mig tror jeg, at noget af det der også var rigtig givende. Det er når der kommer nogen ud og laver oplæg fra virkeligheden."

Socialrådgiver 3: "Og mere praktik"

Socialrådgiver 1: *"Jeg skulle lige til at sige det, mere praktik."*

Socialrådgiver 4: *"Ja og så det med at man bliver introduceret til det, det tænker jeg kunne gøre en stor forskel, et oplæg eller hvad det nu kan være, ikke også?"* (Bilag 3)

For at opnå en stærkere kobling mellem teori og praksis peger socialrådgiverne på konkrete styringsværktøjer på socialrådgiveruddannelsen, der kan bidrage ind i den bevægelse. Mere praktik, flere praktikere der holder oplæg og generelt mere viden om relationel velfærd fremhæves her som virksomme værktøjer, der styrker relationen mellem uddannelse og praksis.

Deres stemmer som socialrådgivere er centrale, set i lyset den normative isomorfi, som den institutionelle nytænkning af socialrådgiveruddannelsen skal forstås ud fra. I min søgning på feltet har jeg ikke oplevet at socialrådgivernes stemme har været tydelig på dette område eller generelt omkring de forandringer, der sker i samfundet. Dette perspektiv var også en del af den forforståelse, jeg gik ind i specialeprocessen med, da jeg selv som socialrådgiver ikke har oplevet, at socialrådgiverne som faggruppe taler ind i bevægelsen mod New Public Governance i særlig vid udstrækning. Som beskrevet indledningsvis har tidligere næstformand i Dansk Socialrådgiverforening Niels Christian Barkholt udtalt sig i en artikel, hvor han hævder at nyuddannede socialrådgivere til fulde lever op til de forventninger, der efterspørges i praksis (Dansk Socialrådgiverforening 2023). Et perspektiv hvor nærværende analyse indtil videre har bekræftet det modsatte. I forlængelse heraf giver Helle Øbo også sit perspektiv på, hvilken rolle socialrådgiverne spiller i de forandringer, vi ser tage form.

Helle Øbo udtaler: *"Vi har også en formidlingspligt i det her virke. Altså, at hvad er det vi ser, og der tror jeg man godt kunne have brug for, altså man kan sige ja, jeg bruger rigtig mange ressourcer på at skrive og gøre og deltage i det ene og det andet, men man kan ikke få for mange. Der altid plads til flere."* (Bilag 3)

Helle Øbo pointerer, at socialrådgivere har en formidlingspligt, til at fortælle hvad der sker i praksis. Dette perspektiv stemmer overens med den institutionelle forståelse af forandringer, som ændrer sig over tid i takt med at værdierne for det sociale arbejde ændrer sig (Pedersen 2014: 238-239). Særligt når det gælder fremtidens uddannelse er det, som nævnt, afgørende at det er socialrådgiverne selv, der går forrest i den bevægelse. Denne pointe ligger i tråd med den indledningsvise forståelse af grundlaget for selve specialet, idet indskrivningen i feltet viser, hvordan socialrådgiverne bliver helt centrale i den nytænkning, der er brug for i den offentlige sektor.

Järvinen og Mik-Meyer (2012) berører i bogen "At skabe en professionel" hvilken institutionel identitet socialrådgivere har, som formes ud fra de rammer velfærdsstaten opstiller for arbejdet, som påvirker den måde de professionelle ser på sig selv, som igen virker tilbage på borgerne de møder (Järvinen & Mik-Meyer 2012: 14). Bogen er skrevet tilbage i 2012, men pointerne er fortsat relevante i lyset af den indhentede empiri. De påpeger, at det administrative arbejde afholder socialrådgiverne fra det, de selv betragter som det vigtigste arbejde - nemlig kontakten til borgeren. Mange års fokus på krav om dokumentation og resultatmålinger, i kraft af New Public Management paradigmet, har uundgåeligt haft konsekvenser for det direkte møde med borgeren (Ibid: 16). Järvinen og Mik-Meyer ser også nye takter, som tegner omridset af en ny institutionel identitet. Det sker i tråd med de generelle samfundsmæssige forandringer, men tendenserne ikke har slået igennem alle steder endnu. Det sociale arbejde i dag udføres derfor i et spændingsfelt mellem forskellige styringslogikker, som står på forskellige grundfortællinger og forskellige muligheder og begrænsninger for den professionelle (Ibid: 23).

Nedenstående citat af Lektor 1 fremhæver det opbrud, som Järvinen og Mik-Meyer fremhæver:

"Men jeg tror, det der er sket over en årrække her. Det er, at vi er blevet embedsmænd mere end socialarbejdere, og at den administrative logik i myndighedsarbejdet er blevet dominerende.

Interviewer: Er er den også det på uddannelsen, som du ser det?

Lektor 1: Ja sindssygt meget altså. Der er også studerende, der siger, at de første år man går her, så tror man jo, at man skal være sådan en lille jurist, fordi juraen bare... Vi har jo også jurister, der sidder og siger, hvis ikke at juraen kan finde det som et socialt problem, så er det ikke et socialt problem..." (Bilag 3)

Lektor 1 giver sit perspektiv på den institutionelle identitet, som hun ser socialrådgiverprofessionen har, hvor den administrative logik er blevet for dominerende. Lektor 1 fremhæver det juridiske fokus sammenholdt med betegnelsen "embedsmænd", hvilket nærmere referer helt tilbage til en forståelse af socialrådgiveren i tråd med Old Public Administration. I dette paradigme var de bureaukratiske værdier i fokus, med udgangspunkt i ret og pligt, og netop med en embedsmandsforståelse af socialrådgiveren (Torfing & Triantafillou 2017: 14-15). Se i lyset af en erkendelse af, at der er brug for nytænkning af det sociale arbejde som fag, aktualiseres dette behov om muligt mere, hvis

socialrådgiveruddannelsen har en selvforståelse, der trækker tråde tilbage til 1980'erne eller endda tidligere.

Opsummerende på baggrund af analysen er en pointe, at der brug for en nytænkning af den offentlige sektor, og socialrådgiverne fremhæves som helt centrale som forandringsagenter. Samtidig fremhæver Lektor 1, at socialrådgiveruddannelsen repræsenterer en klassisk forståelse af socialrådgiveren med værdier fra Old Public Administration, i tråd med en offentlig sektor fra 1980'erne og før det. Fagets fagforening Dansk Socialrådgiverforening, som repræsenterer socialrådgiverne, fremhæver at socialrådgiveruddannelsen til fulde lever op til de forventninger, der er til socialrådgiverne, når de træder ud på arbejdsmarkedet. Det lader spørgsmålet tilbage, om hvorvidt socialrådgiverne som faggruppe ikke er fulgt med tiden? Det ser ud til at praksis begynder at have brug for kompetencer, som fagforeningen måske slet ikke er bevist om endnu. Med baggrund i en institutionel forståelse af forandringerne, bliver det helt afgørende, at socialrådgivernes fagforening går forrest i en nytænkning af socialrådgiverens rolle. Det er vigtigt, hvis der skal opnås legitimitet til forandringer på uddannelsen, som kan sikre de rigtige kvalifikationer i praksis på sigt, når de nyuddannede socialrådgivere skal finde fodfæste på et arbejdsmarked, der stiller specifikke krav til dem.

8.3.2 Fremtidens socialrådgiver – ”det er ikke alle, der skal arbejde med mennesker”

Helle Øbo er optaget af, hvordan vi sikrer, at de mest sårbare borgere møder en socialrådgiver, der besidder de rigtige kompetencer til at kunne møde borgeren relationel kompetent.

Helle Øbo udtaler: *”Jeg synes, vi skal turde tage en meget mere åben debat og dialog om, at det ikke er alle, der skal arbejde med mennesker. Jeg synes, man allerede på socialrådgiveruddannelsen burde screene folk. Også for at sige, det kan jo sagtens være, at der er nogen der skal lære noget, og det er der jo ikke noget galt i, det er jo kun positivt”*

Helle Øbo åbner her op for en debat om en mere konfrontatorisk læringskultur, hvor den enkelte socialrådgiverstuderende underlægges en screening.

Antczak og Steensbæk (2020) taler ind i den dagsorden med bogen *Samtaler med Unge – at balancere mellem relation og myndighed*, hvor de netop også interesserer sig for de komplekse krav, der er til socialrådgivere i dag. De beskriver hvordan socialrådgivere skal besidde kompetencer af analytisk, reflektiv og handlingsorienteret karakter, og at disse kompetencer bedst tilegnes i et samspil mellem uddannelse, praksis, supervision og kollegial sparring (Antczak & Steensbæk 2020: 14).

Bogen opstiller en konkret guide til, hvordan man kan arbejde med socialrådgiveres samtalepraksis med henblik på læring og udvikling. Hensigten er at kunne bidrage med praksisbaseret viden, som et led i at knytte uddannelse og praksis tættere sammen gennem praksisforskning eller konkrete tiltag på uddannelsen (Ibid: 169). Antczak og Steensbæk præsenterer en konkret observationsguide, som et redskab til at foretage videns-baserede observationer, som grundlag for en efterfølgende analyse. Modellen har tre fokusområder med en række underlæggende temaer, som alle bedømmes på baggrund af en skala (Ibid: 170). Et par eksempler på spørgsmål, som guiden vurderer socialrådgiveren ud fra, er hvorvidt socialrådgiveren er i stand til at skabe et positivt empatisk klima for borgeren, og hvorvidt socialrådgiveren styrker den unges positive selvbillede (Ibid: 190-191).

Ideen med en læringsbaseret observationsguide taler ind i det spørgsmål, som Helle Øbo rejser. Socialrådgivernes relationskompetencer, eller måske mangel på samme, er også et emne der optager praksis i Aarhus Kommune. Leder 1 taler om, hvordan de oplever, at nyuddannede socialrådgivere er kvalificeret til at arbejde med relationel velfærd.

Leder 1 udtaler: *"Det jeg synes bliver lidt svært i det, er at nogen kan det, for nogen ligger det helt naturligt for sådan er man som person. Vi snakker også meget om, at relationel velfærd er, jo ikke kun er om man er på sit arbejde fra 8-15. Det er jo også, måden vi er sammen på.... men jeg synes også nogle gange, så er der noget der ligger dybt i folks personlighed, at det har man simpelthen ikke lyst til, vilje til, kompetencer til - jeg ved ikke."*

Leder 1 underbygger her samme pointe, som Helle Øbo har, om at nogle besidder de kompetencer der kræves, mens andre ikke har dem med som en naturlig del af deres personlighed, hvilket gør det svært at være i en praksis som den i Aarhus Kommune. Helle Øbo uddyber sit perspektiv om at screene socialrådgivere:

Helle Øbo udtaler: *"... Jeg ville jo ønske, at man ligesom screener folk. Når vi får nogle i behandling, i "Dialog mod Vold", så screener vi dem i forhold til personlighedsforstyrrelse for eksempel. Det diskuterer jeg rigtig meget med Knud Aarup, man har faktisk ikke, som udgangspunkt, mulighed for at screene om folk er socialt eller relationelt kompetente. Det bliver min næste bog. Men jeg synes faktisk, at det som var kendetegnet ved jeres gruppe i Aarhus. Det var denne her enorme optagethed af, at selvom vi har gjort vores ypperste og bedste, så har vi måske ikke gjort det rigtige, og det at turde se på sin egen praksis, som vi gør det det bedste"*

vi kan. Men når man så finder ud af – gud, man kan gøre noget andet, og turde at gå ind i det. Og det tror jeg i virkeligheden... Det er den forandring, som vi er nødt til at gå ind i, hvis vi skal arbejde for alvor relationelt”.

De ovenstående pointer fra både Leder 1 og Helle Øbo beror umiddelbart på en vis determinisme, som giver indtryk af, at der er tale om kompetencer af en helt særlig karakter, som nogle mennesker ikke evner at oparbejde. Det perspektiv står i kontrast med Bourdieus begreb om habitus, som han kalder *”socialiseret subjektivitet”* (Prieur & Sestoft 2006: 39). Her er pointen netop, at habitus er noget, man socialiseres ind i. Denne forståelse nærer dermed mere håb for socialrådgiverprofessionen og udviklingen af den.

Helle Øbo uddyber sin argumentation for at fokusere på nødvendige kompetencer hos socialrådgiverne for at kunne arbejde med relationel velfærd. Her fremhæver hun, hvordan hun oplevede, at socialrådgiverne i Aarhus havde et kritisk blik på egen praksis, og at det måske er den mest afgørende komponent for at kunne arbejde med relationel velfærd. Jeg ser, at Helle her modsiger sin egen pointe, idet hun fremhæver praktikernes evne til at kigge kritisk på egen praksis, som den afgørende kompetence. Der er her tale om en reflektiv handling, som man kan oplære, men som kræver den rette læringskultur. Det at knytte en screening sammen med egen læring, taler direkte ind i det perspektiv Antczak og Steensbæk har om at bruge observationsguiden med udgangspunkt i læring.

Set i et læringsperspektiv kunne det være interessant at gøre relationskompetencer til genstand for en observationsguide, hvor de forskellige faktorer udformes med baggrund i relationel velfærd. Guiden kunne med fordel udgøre det bindeled, der ser ud til at mangle mellem praksis og uddannelse, når det gælder relationel velfærd, på samme tid som den kunne understøtte en kritisk stillingtagen til socialrådgivernes kompetencer i lyset af den vigtige position de har. Når jeg hævder, at guiden kunne udgøre et vigtigt bindeled, er det også med baggrund i bogens sigte om at kunne bidrage med praksisbaseret viden. Bogen giver direkte anvisninger til hvordan samtaleguiden kan benyttes i et samspil med uddannelse, hvor de opfordrer til at studerende forestiller sig en samtale med et barn eller en ung, udspiller den i praksis, og optager samtalen på video med henblik på læring (Antczak & Steensbæk 2020: 178). Endvidere fremhæver de guidens anvendelse i forbindelse med socialrådgiverstuderendes praktikforløb og i forbindelse med særlige kurser (Ibid: 179). Det kræver

særlige forudsætninger at arbejde mere direkte med kvalificeringen af socialrådgiveren, til at kunne praktisere relationel velfærd med udgangspunkt pointer fra Antczak og Steensbæk. Det kræver blandt andet, at både de studerende og socialrådgiverne i praksis tør gå ind i et mere sårbart rum, hvor de bringer sig selv i spil. Den enkeltes vilje og lyst til at arbejde med egen praksis er en forudsætning for at kunne skabe den nødvendige transfer, som belyst under første analysekapitel. Derudover kræver det en gensidig erkendelse hos både praksis og hos socialrådgiveruddannelsen om at se behovet for at arbejde mere aktivt med læring som et grundvilkår for at kunne imødekomme de fremtidige krav til socialrådgiverne i et New Public Governance paradigme. En erkendelse der kræver en institutionel nytænkning af det sociale arbejde, som det former sig i lyset af samfundsudviklingen.

8.3.3 Opsamling

Institutionelle forandringer er komplekse, og analysen har vist, at det er socialrådgiverne som profession, der skal gå forrest, hvis socialrådgiveruddannelsen skal ændres. Det kræver en ny grundfortælling af faget, hvor socialrådgiverne ser værdi i et større fokus på samskabelse og sammenhæng, som kan blive et opgør med modul-tænkningen. En modul-tænkning empirien peger på som problematisk, og som samfundet også bevæger sig væk fra. Det afgørende bliver, hvor tydeligt socialrådgiverne som profession positionerer sig, hvor de lige nu ser ud til at indtage en neutral position. Analysen peger på, at hvis kvalificeringen af socialrådgivere, til at kunne praktisere relationel velfærd, skal lykkes på sigt, vil det kræve et mere aktivt arbejde med egen læring. I den sammenhæng er der behov for en tæt kobling mellem praksis og uddannelse, hvor den praksisbaserede viden kan få en større plads.

9. Konklusion

På baggrund af analysen vil jeg uddrage de konklusioner, der sammenfattende referer de erkendelser, det har været muligt at frembringe under specialeprocessen på baggrund af det empiriske materiale, min egen forståelse, specialets opbygning samt teoretiske perspektiver. I forlængelse heraf vil jeg supplere de afsluttende pointer med en diskussion af ekspertbegrebet.

Af den indledningsvise fremhævelse af det sociale arbejdes formål fremgår det at:

”Socialt arbejde er en praksisbaseret profession og en akademisk disciplin...” (IFSW, 2014)

På baggrund af specialets analyse kan det konkluderes, at denne balance er central for at forstå, hvordan socialrådgivere kan kvalificeres til at praktisere relationel velfærd.

Når det gælder den akademiske disciplin, kan det konkluderes, at der mangler viden på socialrådgiveruddannelsen om relationel velfærd for at kunne bidrage tilfredsstillende i kvalificeringen af socialrådgivere til at kunne praktisere relationel velfærd. Analysen har tillige vist, at socialrådgiverne bliver de centrale forandringsagenter, der skal føre socialrådgiverfaget, og dermed også socialrådgiveruddannelsen, mod et New Public Governance paradigme. Det berettiger speciales problemstilling og viser en tydelig udfordring i at kvalificere socialrådgivere til at kunne praktisere relationel velfærd.

De interviewede lektorer og ledere oplever, at både de studerende og de nyuddannede socialrådgivere har en dømmekraft, der afspejler en New Public Management forståelse af det sociale arbejde. Det hænger blandet andet sammen med den klassiske modulopdeling af uddannelsen samt med en mere direkte kobling mellem teori og praksis som en del af en klassisk henvisningskultur. Når det gælder relationel velfærd, er sammenhængen mellem teori og praksis mere kompleks, og det stiller dermed særlige krav om at sikre, at der sker tilstrækkelig transfer mellem uddannelse og praksis.

Dømmekraftbegrebet bliver centralt i en forståelse af socialrådgiverfaget som en praksisbaseret profession. En forståelse af begrebet med udgangspunkt i Møller, Hermansen og Møller har vist sig fordelagtig i en forståelse af vægtningen af forskellige typer viden i det sociale arbejde, ud fra de samfundsmæssige forandringer. Det giver et grundlag at vurdere det sociale arbejde ud fra. Derimod giver en mere dynamisk forståelse af dømmekraften, som Grimen og Rasmussen står for, en bedre forståelse af, hvordan relationel velfærd konkret udmøntes i praksis, hvor der ikke findes et

sikkert stillads at holde sig til. Det sociale arbejde kommer her til at handle om, hvad socialrådgiver og borger kan skabe sammen i det konkrete møde. Lederne i Aarhus Kommune udtrykker klare forventninger om, at de nyuddannede socialrådgivere kommer med en mere veludviklet dømmekraft, end de oplever er tilfældet. Det giver anledning til refleksion særligt i lyset af den kompleksitet, der omkranser begrebet. I forlængelse heraf kan det diskuteres, hvilke kvalifikationer der med rette kan forventes efter endt uddannelse.

Det kan konkluderes, at nogle socialrådgivere står med en legitim forvirring over, hvad der er godt socialt arbejde, og flere socialrådgivere fortæller, at de i høj grad trækker på deres egne personlige erfaringer i mødet med en praksis, der arbejder med relationel velfærd. Det kan i forlængelse heraf konkluderes, at socialrådgiverens personlighed og livserfaring får en lagt mere aktiv rolle i det professionelle virke som det "redskab," der kan skabe forandring sammen med borgeren. Det stiller nye krav til den enkelte socialrådgiver og bidrager til en diskussion af socialrådgiverens positionering, hvor der er en risiko for at denne bliver behæftet med usikkerhed hos borgeren – samt hos nogle de nyuddannede socialrådgivere.

Derudover giver analysen anledning til en refleksion over, hvor tæt en forbindelse, det er rimelig trække mellem uddannelse og praksis. Analysen har vist, at de praksisnære eksempler, som en del af vidensdeling mellem praksis og uddannelse, bliver afgørende. Hvis eksemplerne skal have gennemslagskraft både på socialrådgiveruddannelsen og i praksis, kræver det, at socialrådgiverne og de studerende arbejder aktivt med deres egen læring, som den afgørende komponent. Jeg ser arbejdet med konkrete eksempler og med læringskulturen generelt som elementer, der knytter praksis og uddannelse sammen på et sted, hvor de burde kunne nå hinanden. En målsætning om at socialrådgiveruddannelsen fuldt ud skal kunne kvalificerede socialrådgivere til at kunne praktisere relationel velfærd ses ikke som realistisk. Dette med baggrund i den kompleksitet, der omkranser det sociale arbejde, som det ser ud i dag. Dette er i tråd med pointer af Øystein Henriksen (Henriksen et. Al 2022: 72).

Det handler dermed om at socialrådgiverne skal turde springe ud i praksis, turde fylde deres nye rolle ud og have en stemme i den offentlige debat. Det vil bidrage til den institutionelle nytænkning, der er brug for i den offentlige sektor. Det vil være en fortløbende proces, som blandt andet afhænger af hvordan Dansk Socialrådgiverforening og andre centrale aktører positionerer sig i denne

bevægelse. Aarhus Kommune går forrest, og spørgsmålet bliver, hvem der følger trop og hvilken faglig samtale det fører med sig.

10. Diskussion

På baggrund af det samlede speciale finder jeg belæg for en relevant diskussion af ekspertbegrebet. Gennem specialet har der været en række ekspert-udtalelser og ekspert-udnævnelser. Når det gælder relationel velfærd, er det altid borgeren der udnævnes til ekspert. En anerkendelse af at man som menneske kender sig selv og sin egen situation bedst skal ikke diskuteres. Det interessante er ekspertbegrebet. Analysen har vist, at lederne i Aarhus Kommune har meget specifikke forventninger til de socialrådgivere, de ansætter, hvor ledernes udlægning af disse forventninger i sig selv viser en vis ekspertise. Dertil kan den balancerede inferens som Hermansen, Møller og Hermansen står på, give ekspertstatus hos den professionelle, når vægtingen mellem det objektive og subjektive har fundet sted. En vægting som Lektor 2 understreger for de studerende til deres dimission. Derudover giver Lektor 1 udtryk for, at der er en tung vidensdagsorden i socialt arbejde, hvilket også repræsenterer en særlig ekspertise. Min egen analyse har tillige refereret Flyvbjergs pointer om, at den kontekstafhængige viden understøtter, at den professionelle kan komme op på ekspertstadiet.

Hvis man er borger og kommer i kontakt med velfærdssystemet, så er det måske ikke en følelse af ekspertise, der overskygger den enkelte. Det er et vigtigt opmærksomhedspunkt, når det gælder relationel velfærd, hvor det at blive udnævnt til ekspert måske kan føles som det modsatte af omsorgsfuldt. Dertil er det også en pointe, hvorvidt socialrådgiverne rent faktisk giver ekspertrollen til borgeren, eller om de bliver ved med at beholde den selv. Ud fra en kritisk vinkel kan nogle udtalelser fra praksis i Aarhus Kommune fremstå en anelse selvhøjtidelige, som et udtryk for at her udføres det rigtige sociale arbejde. Det kan komme til at fremstå som en form for fagfuldkommenhed og som en stærk ekspertise, blot under en mere politisk korrekt parole.

Järvinen og Mik-Meyer fremhæver selve diagnosticeringen som helt grundlæggende i socialt arbejde, hvor der sker en standardisering af menneskers problemer (Järvinen & Mik-Meyer, 2003: 15) De mener, at det er en illusion, at socialrådgivere skulle kunne handle uden at have lavet denne diagnosticering først (Ibid. 20). Det at lave en socialfaglig diagnose, ser jeg hænger sammen med at være eksperten, der vurderer den enkelte borger. Set i det lys er det ikke så underligt, at socialrådgivere er optaget af ekspert-begrebet, enten ved selv at være eksperten eller måske/måske ikke give den rolle videre til borgeren. Kan der være andre mere dynamiske muligheder, hvor det ikke handler om at udnævne én ekspert?

Indenfor praksisforskning er ekspertbegrebet også til diskussion. Rasmussen giver perspektiver på en mere nuanceret forståelse af ekspert-begrebet, hvor hun nuancerer det til at være et spænd mellem en mere åben eller lukket ekspertforståelse. Den lukkede ekspertise er mere handleansende, hvorimod den åbne er mere fleksibel og modtagelig for tilpasning. Denne opdeling kædes sammen med vidensproduktion. Hvor der også ses et spænd mellem en mere traditionel vidensproduktion og mere samarbejdende former for vidensproduktion (Rasmussen 2015: 180). Rasmussen giver udtryk for, at udviklingen i samfundet fordrer en bredere forståelse af ekspertbegrebet (Ibid. 181).

Vi mangler nye begreber for, hvordan viden i socialt arbejde hænger sammen med det professionelle virke i et New Public Governance paradigme. Der ser ud til at være brug for en ny forståelse, som kan rykke ved hele fagets grundfortælling. Grimens udlægning af praktiske synteser kan måske igen komme til hjælp her. Her er pointen, at der i forskellige situationer kan opstå sammenhænge, som er meningsfulde i kraft af hinanden, hvor ekspertisen dermed kan have forskellige udtryk i forskellige situationer, hvor der ikke nødvendigvis er en klar sammenhæng mellem teori og praksis (Grimen 2008: 84). Det kræver en mere åben ekspertforståelse, som ikke lader sig manifestere i en specifik person, men som beror på viden og færdigheder i den konkrete situation mellem en eller flere aktører.

11. Litteraturliste

Akkrediteringsrådet (2023) *Rådet og dets arbejde* (lokaliseret 300523) på [Rådet og dets arbejde – Akkrediteringsrådet \(akkrediteringsraadet.dk\)](#)

Altinget (2023) *Helle Øbo* Lokaliseret (300523) [Altinget: Civilsamfund](#)

Antczak, Helle & Steensbæk, Signe (2020) *Samtaler med unge – at balancere mellem relation og myndighed*, København, Akademisk Forlag

Askovfonden (2023) *Vi møder den enkelte med relationen i centrum, og ser hvad de ser* Lokaliseret (300523) [Relationel velfærd - AskovFonden](#)

Askovfonden (2023) *Mette Lybeck afdelingsleder i Aarhus Kommune* Lokaliseret (300523) [METTE LYBECK - AskovFonden](#)

Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (2020) *Kvalitative Metoder - en grundbog*, København, Hans Reitzels Forlag

Christensen, Michael et al. (2021) *Videnskabsteori og socialt arbejde – en grundbog*, Samfunds Litteratur.

Cottam, Hilary (2018) *Radikal hjælp*, København, Forlaget Mindspace.

Cottam, Hilary (2011) *Relationel velfærd er fremtidens velfærd*: The journal Soundings #48 2011 s. 8-18

Dansk Socialrådgiverforening (2023) *Nyuddannede socialrådgivere er både kompetente og jobklare* (lokaliseret 300523) på [Nyuddannede socialrådgivere er både kompetente og jobklare - Dansk Socialrådgiverforening \(socialraadgiverne.dk\)](#)

Dansk socialrådgiverforening (2023) *Stor forskel på de studerendes faglighed skaber udfordringer i undervisningen* (lokaliseret 290523) på [Stor forskel på de studerendes faglighed skaber udfordringer i undervisningen - Dansk Socialrådgiverforening \(socialraadgiverne.dk\)](#)

Flyvbjerg, Bent (2010) *Fem misforståelser om casestudiet*, Research Gate

Gilje, Nils (2017): *Hermeneutik – teori og metode*. I: Järvinen, Margaretha; Mik-Meyer, Nanna (Red): *Kvalitativ analyse. Syv traditioner*. København, Hans Reitzels forlag,

- Grimen, Harald (2008): *Profesjon og kunnskap*, i: Molander, Anders, og Terum, Lars Inge: *Profesjonsstudier*, Oslo, Universitetsforlaget
- Harder, Margit & Nissen, Maria Appel (2015) *Socialt arbejde i en foranderlig verden*, København, Akademisk Forlag
- Henriksen, Øystein et al. (2022) *Sammenhenger i sosialt arbeid*, Oslo, Universitetsforlaget
- Hornstrup, Carsten & Storch Jacob (2018) *Relationel Kapacitet – sammenheng i offentlige organisationer*, København, Forlaget Mindspace.
- Ingemann, Jan Holm et al. (2022): *Kvalitative undersøgelser I praksis. Viden om mennesker og samfund. Samfundslitteratur*
- International Federation of social workers (2023) *Global definition of social work* (lokaliseret 300523) på [Global Definition of Social Work – International Federation of Social Workers \(ifsw.org\)](https://www.ifsw.org/)
- Jensen Borup & Krogstrup, Hanne Kathrine (2017). *Fra New Public Management til New Public Governance*. I H.K. Krogstrup, T.E. Jensen, E. Laursen & N. Stegeager, *Samskabelse og capacity building i den offentlige sektor*, side 33-55.
- Johansen, Adam & Hagen, Ulla (2003) *Nyuddannede socialrådgiveres møde med praksis: Et udviklingsprojekt*, København, Den sociale Højskole i København
- Järvinen, Margaretha & Mik-Meyer, Nanna (2012) *At skabe en professionel – ansvar og autonomi i velfærdsstaten*, København, Hans Reitzels forlag
- Järvinen, Margaretha & Mik-Meyer, Nanna (2003) *At skabe en klient – institutionelle identiteter i Socialt Arbejde*, København, Hans Reitzels forlag
- Kvale, Steinar; Brinkmann Svend (2009): *Interview. Introduktion til et håndværk*. København, Hans Reitzels Forlag.
- Mandag Morgen (2014) *Medarbejder med vilje – nye medarbejderroller* (lokaliseret 300523) på [Medarbejder med vilje.pdf \(mm.dk\)](https://www.mm.dk/)
- Metodecenteret (2022) *Relationel Familierådgivning. En investeringsmodel på området for udsatte børn og unge*. Evaluering. Lokaliseret (100223) på [Relationel Familierådgivning | Metodecenteret](https://www.metodecenteret.dk/)

Monrad, Merete (2018): Kapitel 4. I: Olesen, Søren Peter; Monrad, Merete (Red): Forskningsmetode. I socialt arbejde. København, Hans Reitzels Forlag

Møller, Marie Østergaard et. Al (2021) *Faglighed og Styring – Fagprofessionel Dømmekraft på socialområdet*. København, Djøf Forlag

Olesen, Søren Peter; Monrad, Merete (2018): Indledning. I: Olesen, Søren Peter; Monrad, Merete (Red): Forskningsmetode. I socialt arbejde. København, Hans Reitzels Forlag, s. 9-30.

Pedersen (2014): 11. Institutionel teori. I: Kjær, Peter; Vikkelsø, Signe (Red). *Klassisk og moderne organisationsteori*. Hans Reitzels forlag, p. 233-256.

Prieur & Sestoft (2006): *Pierre Bourdieu – En introduktion*, København, Hans Reitzels forlag

Social- bolig og ældreministeriet (2023) *Ekspertudvalget på socialområdets delrapport 1* (lokaliseret 160523) på [Delrapport 1 - presse bidrag \(sm.dk\)](#)

Storch, Jacob & Hornstrup, Carsten (2023) *Fra myndighed til bemyndigelse* (lokaliseret 300523) på [Relationel kapacitet fra myndighed til bemyndigelse final.pdf \(forlagetmindspace.dk\)](#)

SUS (2023) *Ingen løser et vildt problem alene i et lukket rum* (Lokaliseret 270523) på [Interview: Ingen løser et vildt problem alene i et lukket rum - SUS](#)

Torfin, Jacob & Triantafillou, Peter (2017) *New Public Governance på Dansk*, København, Akademisk forlag.

VIVE (2023) *En ny form for styring er vokset frem med frikommunerne* (Lokaliseret 300523) på [En ny form for styring er vokset frem med frikommunerne - VIVE](#)

Wahlgren, Bjarne & Aarkrog, Vibe (2012) *Transfer – kompetence i en professionel sammenhæng*, Aarhus, Aarhus Universitets Forlag.

Aarhus Kommune (2023) *Aarhus kompasset* Lokaliseret (010123) på [Aarhuskompasset](#)

Aarhus Kommune (2023) *Familiesentret* Lokaliseret (300523) [Familiecentret \(aarhus.dk\)](#)

Aarhus Kommune (2023) *Bredere børnefællesskaber* Lokaliseret (300523) [Microsoft Word - Bilag 2 - Bredere børnefællesskaber \(aarhus.dk\)](#)

Aarup, Knud (2017) *Fra udenforskab til fællesskab*, København, Jurist og Økonomforbundets Forlag

10.3 Billagsoversigt:

1: Interviewguides til semistruktureret enkeltmandsinterviews og fokusgruppeinterviews

2: Samtykkeerklæringer

3: Transskriberede interviews

4: Udvalgte citater

5: Portfolio